

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	ver. 1.0	faqe 1 nga 64
Departamenti Financiar		Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli

OPERATOR SISTEMI TRANSMISIONI DHE TREGU KOSTT sh.a
 TRANSMISSION SYSTEM AND MARKET OPERATOR KOSTT J.S.C
 OPERATOR SISTEMA PRENOSA I TRŽIŠTA KOSTT d.d

Nr. 1730 Dt. 28 10 2020
 PRISHTINË-A

PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021

Bordi i Drejtorëve në mbledhjen e 116/20 të datës 23 tetor 2020 me vendimin vijues miratoi Planin e Biznesit për vitin 2021:

Vendimi 201023-II/3

Bordi i Drejtorëve sipas Nenit 30 të Ligjit për ndërmarrjet publike dhe Nenit 14.2.2.5 të Statutit të KOSTT njëzëri miratoi Planin e Biznesit për vitin 2021.

	Përgatiti	Kontrolloi	Aprovoi
Emri Mbiemri	Nebih Haziri Zyrtari Kryesor Financiar dhe i Trezorit	Ilir M. Shala Kryeshef Ekzekutiv	Bordi i Drejtorëve Jeton Mehmeti Kryesues i Bordit të Drejtorëve
Nënshkrimi			
Data	Tetor, 2020	Tetor, 2020	Tetor, 2020

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 2 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Hyrje

KOSTT-i si ndërmarrje e mëvetësishme, është krijuar si rrjedhojë e procesit të ristrukturimit të sektorit të energjisë në Kosovë, që është në harmoni me detyrimet që rrjedhin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë për Evropën Juglindore, për themelimin e Komunitetit të Energjisë, ku Kosova është anëtare me të drejta të barabarta.

I emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës dhe i licencuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë në bazë të dispozitave të legjislacionit parësor dhe dytësor të Kosovës, KOSTT sh.a. në tetor të vitit 2006, u licencua si : Operator i Sistemit të Transmetimit dhe Operator i Tregut të energjisë elektrike. KOSTT po ashtu mban licencën për komercializimin e infrastrukturës fibër optike, të lëshuar nga ARKEP.

Më 07.12.2009 KOSTT është ri-regjistruar si Ndërmarrje Publike, me emërtimin e plotë: “Operator Sistemi, Transmisioni dhe Tregu – KOSTT” SH.A.

Modifikimi i licencave mbi bazën e ndryshimeve në legjislacionin bazik dhe rregullin e ri të licencave të lëshuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë është përcaktuar me licencat e modifikuara të lëshuara më 13.04.2017.

Më 24 Shtator 2018, ZRrE ka nxjerrë vendimin preliminar për Çertifikimin e KOSTT, pas marrjes së opinion pozitiv nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë dhe më 15 Shkurt 2019, ZRrE ka nxjerrë vendimin përfundimtar mbi Çertifikimin e KOSTT.

KOSTT sh.a, funksionon si ndërmarrje publike në pajtim me Ligjin për ndërmarrjet publike dhe legjislacionin përkatës në fuqi. Të drejtat e aksionarit për Operatorin e Sistemit të Transmetimit ushtrohen nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.

Si Operator i Sistemit të Transmetimit (OST), KOSTT-i është përgjegjës për operim efikas, ekonomik dhe të koordinuar të sistemit të Transmetimit të energjisë elektrike në Kosovë, si dhe është përgjegjës për menaxhimin e rrjedhave të energjisë në rrjetin e transmetimit që shërben për furnizimin e konsumit nacional dhe tregtimit ndërkufitar.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 3 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Si Operator i Tregut të energjisë elektrike, KOSTT-i është përgjegjës për organizimin dhe administrimin e tregut të energjisë elektrike si dhe për menaxhimin e procesit të barazimeve përfundimtare.

Në përputhje me Ligjin e Energjisë Elektrike dhe licencat e lëshuara, KOSTT është përgjegjës për:

- Transmetimin e energjisë elektrike, sipas kushteve të përcaktuara në licencë, në mënyrë objektive, transparente dhe jo diskriminuese në tërë territorin e Republikës së Kosovës, duke ruajtur sigurinë e sistemit elektroenergjetik sipas këtij ligji;
- Operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e Sistemit të Transmetimit dhe interkonektorëve të tij me sisteme tjera, në mënyrë që të ofrojë siguri afatgjatë të operimit të sistemit dhe siguri në furnizim me energji elektrike, duke pasur parasysh mbrojtjen e mjedisit;
- Administrimin, operimin dhe organizimin e tregut të energjisë elektrike në mënyrë transparente dhe jo diskriminuese;
- Menaxhimin e procesit të Barazimit Përfundimtar të Palëve në treg;
- Operimin e Sistemit të Transmetimit në pajtueshmëri me Kodin e rrjetit të transmetimit dhe të gjitha kodet dhe rregullat tjera të zbatueshme, në mënyrë që të arrijë sigurinë e furnizimit me energji elektrike dhe shfrytëzimin ekonomik të rrjetit të transmetimit;
- Planifikimin e operimit të sistemit elektroenergjetik, në bashkëpunim me Operatorin e Tregut dhe operatorët e sistemeve të transmetimi të shteteve fqinje, si dhe Operatorin e Sistemit të Shpërndarjes dhe shfrytëzuesve të Rrjetit;
- Prokurimin e shërbimeve balancuese për balancimin e sistemit, në baze të parimeve të tregut, të transparencës dhe jodiskriminimit;
- Balancimin e sistemit të energjisë elektrike në harmoni me Kodin e rrjetit të transmetimit dhe Rregullat e Tregut;
- Sigurimin e besueshmërisë dhe disponueshmërisë së sistemit të transmetimit, në mënyrë që të mundësojë furnizim të sigurt me energji elektrike, duke mbajtur mjaftueshmërinë e kapaciteteve të transmetimit;
- Mundësimin përdoruesve në qasje dhe shfrytëzim të rrjetit të transmetimit sipas parimeve transparente dhe jo diskriminuese;
- Ofrimin e informatave operatorëve të sistemeve fqinje, me të cilët është i ndërlidhur sistemi i transmetimit, me qëllim të arritjes së operimit të sigurt dhe

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 4 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

efikas, zhvillimin e koordinuar dhe ndërveprimin e sistemeve të interkonektuara; etj.

- Përmirësimin dhe zhvillimin e infrastrukturës SCADA/EMS për realizimin e funksioneve të operimit të sistemit të transmetimit;
- Menaxhimin e fondit për Energjinë e Ripërtërishme; Menaxhimin e procesit të ndërrimit të furnizuesit.

Përveç përgjegjësiave primare të cekura më lartë, KOSTT ka edhe përgjegjësitë sekondare, që janë:

- Që të ofrojë shërbimet e shfrytëzimit të kapaciteteve të lira të fibrave optik (komercializimi i fibrave optik) në infrastrukturën e telekomunikacionit në tërë vendin, si dhe vendet e rajonit në bashkëpunim me OST-të përmes rrjetit transmetues të KOSTT dhe linjave interkonektive. Në këtë drejtim, përgjegjësitë e KOSTT-it përcaktohen nga Ligji për Telekomunikacion dhe Ligji për Komunikime Elektronike si dhe Autorizimi/Licenca e lëshuar nga ARKEP-i.
- Dhënia e shërbimeve të konsulencës në nivel lokal dhe ndërkombëtar;
- Ofrimi i shërbimeve profesionale për palët e treta (kyçja e Burimeve të Ripërtërishme të Energjisë në rrjetin e transmetimit, si dhe ndërtimet e objekteve afër rrjetit të transmetimit) që ndikohen me ndërtimet.

Sistemi i transmetimit të Kosovës, përfaqëson një nyje të rëndësishme në tregun rajonal të energjisë elektrike dhe ndërlidhet me katër sisteme të tjera: të Shqipërisë, Maqedonisë së Veriut, Serbisë dhe Malit të Zi.

Ky Plan i Biznesit është punuar me qëllim të arritjes së objektivave strategjike, përmbushjes së misionit dhe vizionit të KOSTT, gjithnjë duke u mbështetur në vlerat themelore të KOSTT, të cilat janë ndërtuar për vite me radhë.

Ky Plan i Biznesit është në harmoni me periudhën tarifore 2018-2022, ku përcaktohen të Hyrat Maksimale të Lejuara për KOSTT-in për këtë periudhë, prandaj do të konsiderohet si bazë për të siguruar arritjen e niveleve të parapërcaktuara të performancës brenda kornizës së të Hyrave Maksimale të Lejuara nga ZRrE.

1.0 Misioni, Vizioni dhe Vlerat themelore të KOSTT

Misioni

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 5 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Misioni i KOSTT-it është:

- Operimi i sigurt dhe i besueshëm i Sistemit të transmetimit, duke garantuar sigurinë e furnizimit, si dhe operimin efikas të tregut të energjisë elektrike në bazën e transparencës dhe jo diskriminimit, në mbështetje të zhvillimit ekonomik dhe shoqëror të Republikës së Kosovës.

Vizioni

- “Të jetë kompani kredibile, që garanton transmetimin e sigurt dhe të besueshëm të energjisë elektrike, e përgjegjshme në kuptimin social dhe mjedisor, e integruar në rrjetet dhe institucionet evropiane të transmetimit të energjisë elektrike”.

Vlerat themelore

Siguria dhe Besueshmëria: transmetim të sigurt dhe të besueshëm të energjisë elektrike për të gjitha palët e kyçura në Sistemin të transmetimit të Kosovës, në përmbushje të objektivës për sigurinë e furnizimit cilësor dhe zhvillim të qëndrueshëm

Përgjegjësia: Në përmbushjen e obligimeve si kompani publike KOSTT përdor resurset në mënyrë sa më optimale dhe është e përkushtuar në mirëmbajtjen, zhvillimin dhe avancimin e vazhdueshëm të Sistemit të transmetimit duke krijuar vlerë për aksionarin. KOSTT është e përkushtuar dhe e përgjegjshme ndaj palëve, punonjësve, komunitetit, mjedisit dhe shoqërisë në përgjithësi.

Bashkëpunimi: KOSTT-i vazhdimisht favorizon dhe kultivon bashkëpunimin dhe punën ekipore, që shpie në kryerjen e detyrave drejt arritjeve të përbashkëta, për të përmbushur misionin e saj dhe zhvillimin afatgjatë të kompanisë.

Transparenca: KOSTT qeveriset mbi bazën e transparencës dhe llogaridhënies. KOSTT ofron qasje jo-diskriminuese për të gjitha palët e kyçura në Rrjetin e transmetimit, zbaton me transparencë procedurat si dhe ofron informacione të hapura për të gjitha palët e tregut të energjisë elektrike, palët e interesit dhe opinionit në përgjithësi.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 6 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Dija: Përmes përvetësimit të vazhdueshëm të njohurive, dhe përvojës shumëvjeçare, KOSTT ndërton profesionalizmin e tij, përmirëson performancën dhe mbetet e përkushtuar në gjetjen e zgjidhjeve më të mira për ngritjen e vazhdueshme të cilësisë.

Moto e KOSTT

Energjia jonë, zëri i së ardhmes!

1.1. Objektivat strategjike

Objektivat para së gjithash kanë të bëjnë me sigurimin se KOSTT-i është një organizatë efektive, e aftë për të përballuar sfidat me të cilat do të përballlet në të ardhmen.

1. Planifikimi, zhvillimi dhe ndërtimi efektiv i sistemit të transmetimit të energjisë elektrike;
2. Mirëmbajtja dhe operimi i sigurtë dhe i besueshëm i sistemit të transmetimit;
3. Krijimi i kushteve për një treg te liberalizuar dhe të integruar të energjisë elektrike;
4. Imlementimi i tregut të organizuar një ditë para dhe benda ditor;
5. Implelementimi i tregut balancues të energjisë elektrike;
6. Sigurimi i stabilitetit financiar të kompanisë;
7. Operimi si zonë e pavarur rregulluese/ në kuadër të bllokut AK në Zonën Sinkrone të Evropës Kontinentale;
8. Anëtarësimi në ENTSO-E dhe mekanizmat tjerë ndërkombëtarë;
9. Avancimi i partneriteti me palët e interesit;
10. Të jetë punëdhënës atraktiv, duke siguruar barazinë gjinore dhe që investon në zhvillimin profesional të punonjësve, të talenteve dhe në avancimin e dijes;
11. Të jetë kompani e përgjegjshme ndaj komunitetit, në aspektin social dhe mjedisor;
12. Të krijojë një ambient të sigurtë dhe të shëndetshëm pune;
13. Menaxhimi i cilësisë dhe avancimi i ndërmarrjes sipas standardeve ISO;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 7 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

14. Rritja e të hyrave nga shërbimet për shfrytëzim të infrastrukturës së sistemit të telekomit dhe nga shërbimet tjera sekondare;
15. Akomodimi i kyçjeve të reja në rrjetin e transmetimit;
16. Kontribuoj në mbarëvajtjen e punës për Integrimin e Tregut të Energjisë Elektrike (EMI).

1.2. Organizimi

Sipas makro skemës organizative të KOSTT, menaxhmenti më i lartë i KOSTT-it përbëhet nga pozitat vijuese: Kryeshefi Ekzekutiv (KE), Zëvendës Kryeshefi Ekzekutiv; Sekretari i Kompanisë; Zyrtari Kryesor Financiar dhe i Thesarit, Zyrtari për Auditim të Brendshëm dhe drejtorët e departamenteve vijuese:

- Operatori i Sistemit;
- Operatori i Transmetimit;
- Operatori i Tregut;
- Zhvillimi i Rrjetit dhe Projekteve;
- Çështjet Rregullative dhe Tarifa;
- Financat dhe Thesari;
- Burimet Njerëzore;
- Shërbimet Përkrahëse
- Prokurimi;
- Zyra e Kryeshefit Ekzekutiv, që mbulon Zyrën për Zhvillimin dhe Planifikimin Afatgjatë, Zyrën për Komunikim dhe Marrëdhënie me Publikun, Zyrën Ligjore dhe Menaxheri për Cilësi dhe Politika .

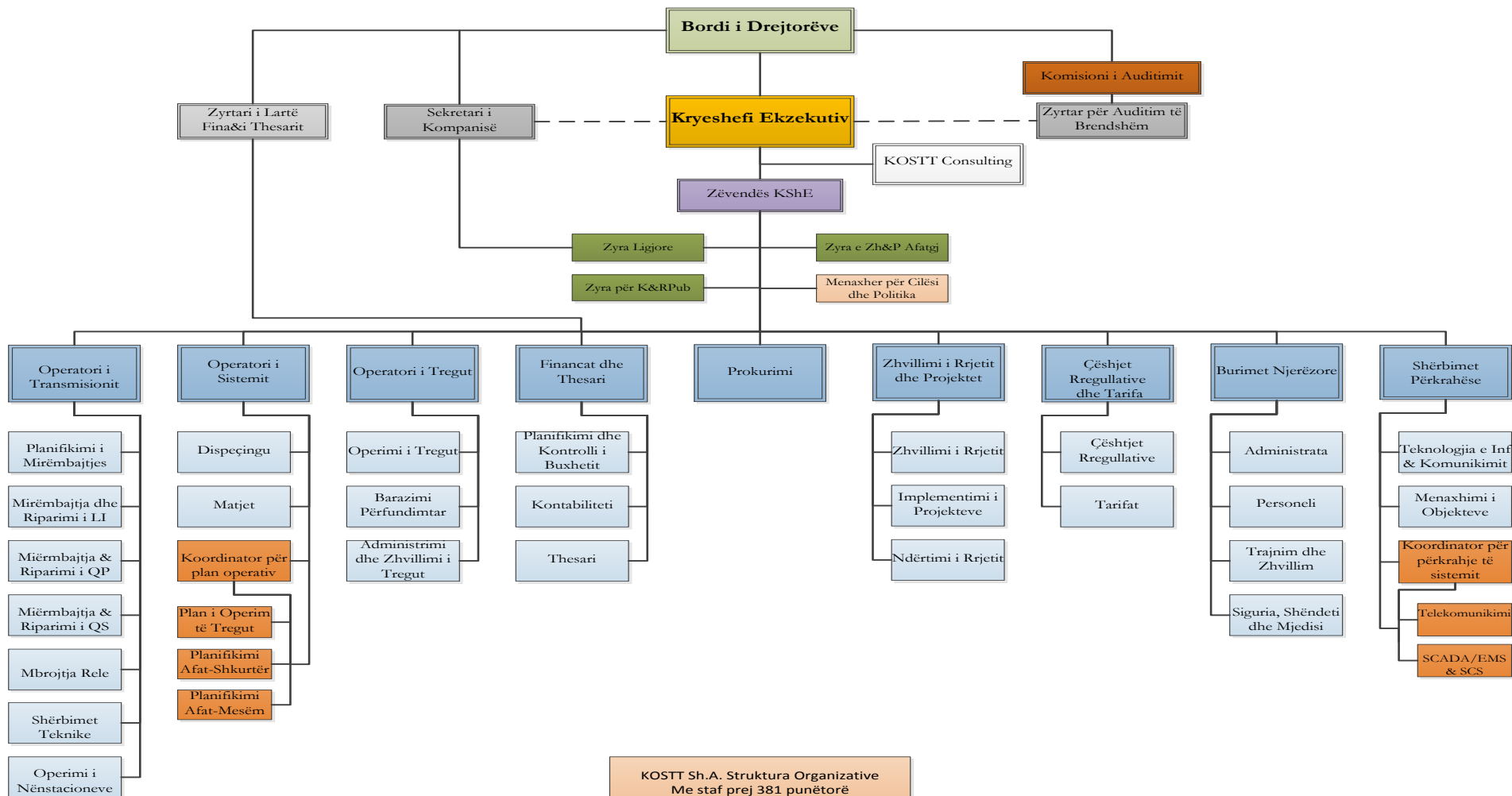
Ekzistojnë një sërë çështjesh që do të kenë ndikim në organizimin e KOSTT-it, si:

- Zhvillimi i sistemit të Transmetimit nga këndvështrimi i kapaciteteve të rrjetit dhe kontrollimit të tij;
- Nevoja për të arritur nivel më të lartë efikasiteti brenda kompanisë;
- Nevoja për zhvillim të stafit dhe për zhvillim të infrastrukturës si rrjedhojë e integrameve në institucionet ndërkombëtare Evropiane dhe rajonale, si dhe ndryshimeve dhe zhvillimeve në tregun e energjisë elektrike.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 8 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Hyrja e KOSTT-it në tregun e telekomunikimeve të Kosovës dhe në tregun e telekomunikimeve dhe integrimin me vendet e rajonit, duke filluar iniciativën me OST-të fqinjë, me ofrim të rrjeteve dhe/ose shërbimeve publike të komunikimeve elektronike.
- Menaxhimi i penetrimit të Burimeve të Renovueshme të energjisë
- Zhvillimi i tregut

Në vazhdim, është dhënë Organogrami – Makro Struktura organizative e KOSTT-it me sektorë :

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 10 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

2.0. SWOT ANALIZA

Sfidat për KOSTT, përveç atyre të cilat dalin nga Strategjia e Energjisë së Republikës së Kosovës janë adresuar për arritjen e objektivit të integritit në tregun rajonal të energjisë, e që lidhen me:

- Operimin e KOSTT-it si zonë rregulluese në bllokun AK
- Adoptimet e kërkesave dhe standardeve në përputhje me kodet e rregullimit dhe të marrëveshjes SAFA¹;
- Integrimi i BRE-ve dhe balansimi i sistemit elektroenergjetik;
- Krijimin e bursës së energjisë në bashkëveprim me Shqipërinë;
- Integrimi në tregun rajonal të energjisë;

Për të bërë vlerësimin e mundësive dhe kërcënimeve me të cilat do të ballafaqohet KOSTT-i, është kryer një analizë SWOT². Rezultatet e kësaj analize janë përmbledhur në vijim.

2.1. Përparësitë

KOSTT konsideron si përparësi:

- Republika e Kosovës është anëtare e Traktatit për Themelimin e Komunitetit të Energjisë të Ejl;
- Baza ligjore në harmoni me direktivat e BE-së;
- Kredibilitetin e arritur në raport me ZRRE, palët e interesit dhe institucionet financiare ndërkombëtare;
- Është monopol natyror në ofrimin e shërbimeve të transmetimit, sistemit dhe tregut;
- Është nyje e rëndësishme e sistemit të transmetimit rajonal;

¹ SAFA - Synchronous Area Operational Agreement Policy 1Load Frequency Control and Reserves

² Strengths- Përparësitë, Weakness- Dobësitë, Oportunities- Mundësitë, Threats-Kërcënimet

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 11 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Kapacitetet e transmetimit interkonektiv të mjaftueshme, që mundësojnë tregti ndërkufitare;
- Kapacitetet njerëzore dhe teknike të nivelit të avancuar për të dhënë shërbime profesionale, dhe për zbatimin e kornizës ligjore dhe rregullative;
- Cilësia e menaxhimit.
- Është ndërpunëdhënësit më atraktiv në vend, duke aplikuar metoda të avancuara për zhvillimin dhe propovimin e stafit.

2.2. Dobësitë

Në anën tjetër, KOSTT ka identifikuar edhe këto dobësi në rrethinën afariste ku operon:

- Mos definimi i sakët i fillimit të operimit të KOSTT si Zonë Rregulluese e pavarur, kryesisht si pasojë e obstrukcioneve nga pala serbe;
- Mungesa e qasjes fizike në rrjetin e vet të transmetimit në pjesën veriore të Kosovës;
- Integrimi i pjesshëm në mekanizmat dhe asociacionet rajonale;
- Sigurimi i rezervave balancuese;

2.3. Mundësitë

Mundësitë e KOSTT-t janë:

- Tregu i përbashkët Kosovë – Shqipëri;
- Bashkëpunimi dhe integrimi rajonal;
- Zhvillimi i tregut rajonal të energjisë elektrike
- Zhvillimi i kapaciteteve interkonektive;
- Zhvillimi i burimeve të reja gjeneruese dhe konsumit industrial;
- Ofrimi i shërbimeve konsulente për sektorin e energjisë elektrike, përfshirë edhe nivelin ndërkombëtar;
- Qasja pozitive e organizatave ndërkombëtare ndaj KOSTT-it;
- Rritja e kërkesës për shërbimet telekomunikuese;
- Ofertë për staf profesional në tregun e punës;
- Ristrukturimi dhe reformimi i plotë i sektorit të energjisë në përputhje me Direktivat dhe Rregulloret e BE-së;
- Rënia e interesit të kredive komerciale.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 12 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

2.4. Kërcënimet

Nga ana tjetër, KOSTT-i ballafaqohet me një numër të kërcënimeve, siç janë:

- Obstruksionet e EMS ndaj KOSTT it në procesin e integritimeve rajonale dhe mekanizmat tjerë relevant ndërkombëtare;
- Mos adresimi i furnizuesit për pjesën veriore të Kosovës;
- Pamundësia e qasjes për mirëmbajtje dhe operim të aseteve të KOSTT-it në pjesën veriore të Kosovës;
- Ekspozimi ndaj rreziqeve ligjore, të cilat rrjedhin nga kontestet gjyqësore;
- Procedurat e realizimit të shpronësimit, të drejtës së servitudit, lejeve mjedisore dhe ndërtimore për ndërtimin e infrastrukturës së transmetimit;
- Vështirësitë e mundshme financiare nga mos inkasimi i të hyrave, duke përfshirë edhe ato nga alokimi i kapaciteteve transmetuese interkonektive të KOSTT si rezultat i obstruksioneve nga ana e EMS;
- Menaxhimi i Fondit të BRE-ve, për shkak të riskut të mos inkasimit nga furnizuesit;
- Mosfunksionimi i tregut të hapur dhe konkurrent të energjisë elektrike në rajon;
- Vështirësitë për sigurimin e rezervave të mjaftueshme për balancimin e sistemit;
- Menaxhimi i llogarisë balancuese për shkak të riskut të mos pagesave të jo-balancave nga palët;
- Dëmet e shkaktuara nga palët e treta në asetet e transmetimit;
- Mundësia e vazhdimit të pandemisë Covid-19 edhe gjatë vitit 2021
- Mbitensionet elektrike në sistemin transmetues në nivelin regjional

Bazuar në SWOT analizën e bërë, KOSTT ka bazë të mirë për zhvillimin e afarizmit të suksesshëm dhe përballimin e sfidave. Në këtë drejtim, KOSTT bazohet në asetet që posedon, stafin dhe përkrahjen që gëzon nga institucionet dhe palët e interesit.

KOSTT edhe më tutje duhet të bëjë të gjitha përpjekjet me qëllim të realizimit të aktiviteteve operative dhe zhvillimore të kompanisë në përputhje me objektivat strategjike të saj, por edhe për të mbajtur brenda saj stafin e vet me aftësi shumë specifike.

3.0 RRETHINA AFARISTE

Plani i Biznesit për vitin 2021 përmban tri aspektet themelore që ndërlidhen me rrethinën afariste, brenda së cilës operon KOSTT-i:

- zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 13 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- kornizat ligjore dhe rregullative;
- çështjet sociale dhe mjedisore.

3.1 Zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike

3.1.1 Historiku pas vitit 2000

Gjendja në sektorin elektroenergjetik në Kosovë ishte e rëndë pas luftës, si në prodhim , transmetim, po ashtu edhe në shpërndarje. Në këtë kohë filluan investimet emergjente të përgjithshme në sektorin elektroenergjetik, të përkrahura nga Buxheti i Kosovës dhe donatorët ndërkombëtarë. Për shkak të nevojave shumë të mëdha në tërë sektorin elektroenergjetik në fillim, rrjeti i transmetimit nuk u zhvillua konform rritjes së shpejt të konsumit në të kaluarën dhe që pasoi pas vitit 2000.

Që nga themelimi i KOSTT-it, në rrjetin e transmetimit janë kryer investime kapitale, kryesisht në zhvillimin dhe përforcimin e kapaciteteve të rrjetit të transmetimit, rivitalizim si dhe avancim të sistemeve mbështetëse. Bazuar në të gjithë indikatorët e matshëm të performancës të regjistruara në dekadën e fundit, si investimet e vazhdueshme me infrastrukturë të re të rrjetit të transmetimit, modernizimi i sistemeve mbështetëse të Sistemit, rivitalizimi i nënstacioneve dhe linjave, kanë ndikuar në ngritje të vazhdueshme të sigurisë, besueshmërisë dhe performancës së operimit të sistemit të transmetimit. E gjithë kjo ka ndihmuar në stabilitetin e sektorit të energjisë elektrike në Republikën e Kosovës.

Kërkesat për ngritje të sigurisë së furnizimit dhe zhvillim të kapaciteteve të transmetimit me qëllim të përkrahjes së ngarkesës në rritje, integrimin e gjenerimit nga burimet konvencionale dhe të ripërtëritshme, paraqesin faktorin kryesor për KOSTT që të vazhdoj me investimet në rrjet për vitet në vijim.

Hallka më e shëndetshme e sistemit të energjisë elektrike të Kosovës është Sistemi i Transmetimit, dhe falë investimeve të mëdha në këtë sistem, sot konsiderohet një nga sistemet më efikase dhe më të qëndrueshëm në rajon³. Por, për fat të keq, për shkaqe politike si pasojë e mos operimit të KOSTT-it si Zonë/Bllok Rregullues i pavarur në kuadër të ENTSO-E ,

³ *Strategjia e Energjisë së Republikës së Kosovës 2017-2026, fq.20.*

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 14 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

aktivitetet janë të kufizuara për shkak të pamundësisë për të kontrolluar rrjedhat ndërkufitare. Kësisoj, kjo ka vazhduar të jetë sfidë në vijim për të kryer me sukses të gjitha detyrat obligative operacionale si operator i sistemit të transmetimit në Kosovë. Gjatë vitit 2020 është votuar hyrja në fuqi e marrëveshjes së re të kycjes, e cilat pritet të fillojë së implementuari ne fillim te vitit 2021.

4.0. ZHVILLIMET NË KOSTT

4.1. Zhvillimet kryesore nga aspekti i operimit të sistemit dhe transmetimit

Zhvillimet kryesore që do të ndikojnë në KOSTT nga aspekti i operimit të sistemit të transmetimit gjatë vitit 2021 do të jenë:

- Implementimi Marrëveshjes se Kycjes KOSTT - ENTSO-E;
- Implementimi i marrëveshjes se bllokut rregullues Kosove-Shqiperi (blloku AK) qe perbehet nga dy zona rregulluese LFC OST dhe LFC KOSTT.
- Fillimi i Implementimit te projekteve të reja infrastrukturore sipas planit zhvillimor për NS Kastrioti (Ferizaj), NS Fushë Kosova dhe NS Malisheva.
- Implementimi i dimenzionimit të përbashkët të rezervave rregulluese në kuadër të bllokut rregullues AK
- Implementimi i procedurave të aprovuara operative për operimin e bllokut rregullues AK në përputhje me udhëzuesin e operimit të sistemit i njohur si SOGL.
- Operimi i KOSTT si Zonë Rregulluese në kuadër të bllokut rregullues AK në përputhje me rregullat e ENTSO-E;
- Implementimi i Marrëveshjes për rezervën automatike të restaurimit të frekuencës (aFRR) me OST dhe KEK;
- Sigurimi rezervës manuale të restaurimit të frekuencës (mFRR) konform obligimit që del nga dimenzionimi i përbashkët i kësaj rezerve në kuadër të bllokut AK dhe implementimi i marrëveshjes së rezervës manuale të restaurimit të frekuencës (mFRR) në përputhje me udhëzimet e ENTISOE respektivisht SOGL
 - Implementimi i kerkesave qe janë te deroguara të specifikuara në kuadër të marrëveshjes së re të kycjes bazuar në kërkesat e marrëveshjes SAFA
 - Implementimi i planit aksional të përgaditur nga Swissgrid të specifikuar për vitin 2021.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 15 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Angazhimet në kontest të përmbushjes së kërkesave që dalin nga Katalogu i Masave, të parashikuara të përmbushen gjatë periudhës së kohëzgjatjes së Marrëveshjes së Kyçjes;
- Alokimi i kapaciteteve interkonektive dhe menaxhimi i kongjestionëve;
- Implementimi i marrëveshjeve për EHW, EAS, VP, OPDE, OPC, RSC;
- Implementimi i Tregut Balancues sipas legjislacionit në fuqi;
- Operimi i tregut të liberalizuar në përputhje me ligjin e ri të energjisë elektrike dhe Rregullave të Tregut të Energjisë Elektrike;
- Implementimi i Kodit të Rrjetit-Kodit të Kyçjes i harmonizuar plotësisht me Kodin e Rrjetit të ENTSO-E;
- Operimi nën ngarkesë i linjës interkonektive 400 kV me Shqipërinë;
- Pjesëmarrja e KOSTT në Qendrën Koordinative Rajonale për Siguri (Regional Security Coordination);
- Pjesëmarrja e KOSTT në projektet ndërkombëtare të menaxhuara nga ENTSO-E Investimi në platforma softuerike, që mundësojnë pjesëmarrje në operimin paralel interkonektiv në nivel pan evropian si: Platforma e verifikimit(VP) SMTA (short & medium term generation adequacy), CGMES\OPDE (Common Grid Model Exchange Standards\Operational Planning Data Environment), RSC (regional security coordination, EAS (energy awareness system), OPC (outage planning coordination), Security critical coordination , SOC (Security System Operation), SF SG Frequency Improvement , SPD (SG CE dynamic model update)
- Rifreskimi i platformave softuerike ekzistuese, konform kërkesave të reja për operim paralel interkonektiv në kuadër të Zonës Sinkrone të Europës Kontinentale;
- Trajnimi dhe edukimi i stafit për përdorimin e tyre dhe shfrytëzimi i platformave softuerike për analiza të SCADA/EMS, Sistemit për Menaxhimin e Energjisë e Tregut, Kontrollit Frekuencë Fuqi-LFC, DACF- (Day Ahead Congestion Forecast - analiza e sigurisë së operimit një ditë para DACF në formatin CGMES, IDCF (Intraday Congestion Forecast), paketi softuerik për mbikëqyrje dhe kontroll në kohën reale, Sigurimi i funksionalitetit kontinuel të RMC për matje komerciale, freskimi pa vonesa i kësaj platforme, për mundësimin e vijueshmërisë së kryerjes së aktiviteteve të të gjitha palëve pjesëmarrëse në tregun e energjisë, duke siguruar operim më eficient të sistemit të energjisë elektrike;
- Instalimi i paisjeve Meter Data Collection nëpër nënstationet 400/x kV, 220/x kV dhe 110/x kV, me qëllimin të leximit të dhënave nga njehësorët çdo 1 sekondë, që do të përdoren për nevojat e ndryshme për analiza dhe të SCADA/EMS.
- Zëvendësimi i infrastrukturës ekzistuese të sistemit SCADA/EMS konsiston në:

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 16 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

1. Ngritjen e nivelit të realizimit të kontrollit në sistemin e transmetimit me përbushjen e kërkesave teknike-teknologjike, kërkesave të ENTSO-E si dhe plotësimin e kërkesave nga korniza ligjore dhe rregullative lidhur me operimin e sistemit të transmetimit nga Qendra Nacionale Dispeçerike Kryesore dhe Emergjente;
2. Përfshirja e të gjitha objekteve elektroenergjetike në kuadër të infrastrukturës së SCADA\EMS konform PZHT;
3. Përmbyllja e krijimit të kushteve teknike për monitorim të ndërsjellë me OST-të fqinje në kohën reale konform “Inter TSO Marrëveshjeve” me TSO-të e shteteve fqinje;
4. Mundësimi i shkëmbimit ndër TSO i të gjitha të dhënave pasoperative në situata normale dhe incidentale (situatat kritike me rastin e incidenteve në rrjet dhe imbalanceve të ndjeshme);
5. Implementimi i plotë i përdorimit të infrastrukturës teknike për qasje në platformën e EAS (Energy Awareness System) në kuadër të ENTSO-E.

Në aspektin e operimit si zone rregullues në kuadër të LFC/Bloku rregullues AK, do të fillojë të implementohet projekti i “Kontrollit Frekuencë-Fuqi” në bashkëpunim me OST-në e Shqipërisë. Po ashtu në sistemin SCADA do të fillojë implementimi i shkëmbimit të sasisë së rezervës manuale të Restaurimit të Frekuencës, konform obligimeve që dalin nga dimensionimi i përbashkët i këtij shërbimi. Implementimi i projektit LFC (Kontrolli Frekuencë-Fuqi) me OST-në e Shqipërisë do ta ndryshojë regjimin e operimit të sistemit elektrik, në kontest të organizimit për përdorimin e rezervave balancuese në të dy sistemet.

Me nënshkrimin e Marrëveshjes së re të Kyçjes KOSTT-ENTSOE, KOSTT do të fillojë të operojë si LFC Zonë Rregulluese e pavarur, përfshirë këtu menaxhimin komercial të kongjestionëve në linjat interkonektive të Kosovës dhe alokimin e kapaciteteve interkonektive.

Operimi si Zonë Rregulluese përfshinë kryesisht aktivitetet që ndërlidhen me bashkëpunimin e OST-ve të interkonektuara, me qëllim të operimit të sigurt të sistemit. Bashkëpunimi i ngushtë i OST-ve bazohet në parimet e respektimit të rregullave të ENTSO-E.

KOSTT ka arritur që të ketë një siguri shumë më të lartë të operimit dhe mund të thuhet se performanca e arritur është mjaftë e kënaqshme. Këtë e dëshmon numri i rënive dhe intervenimeve, të cilat nga viti në vit kanë qenë në rënie dhe tani është arritur një standard i kënaqshëm përkundër vjetërsisë së në pjese të aseteve.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 17 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Njëkohësisht, që të sigurohet operimi i sistemit ne menyre sa më efikase, do te vazhdohet me investime në rehabilitimin e nënstacioneve sipas prioriteteve të caktuara në bazë të gjendjes funksionale të tyre.

Meqenëse qëllimi kryesor i mirëmbajtjes është që të sigurojë një shkallë të lartë të besueshmërisë së operimit të sistemit elektroenergjetik, përmes aktiviteteve të duhura në këtë drejtim, është arritur të krijohet një stabilitet i qëndrueshëm në funksionimin normal të sistemit.

Plani i mirëmbajtjes për vitin 2021, i bazuar në Rregulloren e Mirëmbajtjes, parasheh të gjithë hapat e nevojshëm që duhet marre në rrjetin e transmetimit, bazuar në praktikat më të mira profesionale si dhe udhëzimeve të prodhuesve të pajisjeve elektroenergjetike, në mënyrë që sistemi të jenë funksional dhe të garantohet performancë e larte e operimit.

Përkundër këtij trendi të rehabilitimit në rrjetin e transmetimit, mbetet që të përmirësohet gjendja e gatishmërisë teknike të pjesës së rrjetit të transmetimit në pjesën veriore të Kosovës, që për shkaqe të njohura nuk është bere qasje në atë pjesë të sistemit. Pra, duhet siguruar qasjen fizike të KOSTT në tërë asetet, si kusht i domosdoshëm për realizimin e investimeve të nevojshme si dhe mirëmbajtjes adekuate.

4.2 Kapacitetet Gjeneruese

Energjia elektrike e prodhuar në Kosovë dominohet nga dy termocentrale relativisht të mëdha: TC Kosova A dhe TC Kosova B, të cilat kane marr pjesë me rreth 94.62% në prodhimin total të energjisë elektrike në Kosovë gjate vitit 2019.

Pjesa tjetër rreth 5.4% e prodhimit të energjisë elektrike në vend kryesisht realizohet nga Parku i Energjisë me erë (PEE) Kitka, hidrocentralet e kyçura në rrjetin e transmisionit, hidrocentralet e vegjal të kyçura në rrjetin eShpërndarjes dhe modulet solare të kyçura në rrjetin e Shpërndarjes. Aktualisht hidrocentralet prodhojnë rreth 3.65 % të prodhimit total vendor, ndërsa Parku me Erë Kitka merr pjesë me 1.55% dhe modulet solare me 0.18% .

Aktualisht, Kosova ka mungesë të kapaciteteve prodhuese të energjisë elektrike për të mbuluar kërkesën e konsumit të energjisë elektrike në Kosovë dhe kjo mungesë mbulohet nga importi i energjisë elektrike.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 18 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Mungesa e kapaciteteve prodhuese dhe veçanërisht e kapaciteteve rezervë, do të ndikojë negativisht në balancimin e sistemit elektroenergjetik.

Nga ana tjetër, teknologjia ekzistuese e kapaciteteve gjeneruese të energjisë elektrike nuk plotëson kriteret mjedisore të përcaktuara nga legjislacioni i BE-së. TC Kosova A dhe TC Kosova B kanë një kapacitet të përbashkët të instaluar prej 1478 MW, por për shkak të moshës së tyre, kapaciteti i tyre operacional aktualisht është rreth 915 MW ose 62% të kapacitetit total të instaluar^[1]. Kapacitetet gjeneruese ekzistuese janë të vjetruara dhe kanë nevojë për riparime të vazhdueshme.

Gjate vitit 2020 është inicuar revidimi i Strategjisë së Energjisë së Kosovës 2017 – 2026, e cila do të mbulojë periudhën 2021-2030, ku KOSTT është aktiv në Grupin Punues të përcaktuar nga Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit. Strategjia e energjise do të ri-definojë caqet e reja të BRE-ve, orientimet strategjike dhe zhvillimore të sektorit të energjisë e cila do të mbulojnë: Sigurinë e furnizimit me energji, liberalizimin e tregut, diversifikimin e burimeve energjetike, sigurimin e adekuacise se sistemit, implementimin e programit të efqiencës së shfrytëzimit të energjisë, reduktimi i nivelit të ndotësve dhe CO2 si dhe nxitja e inovacionit në sektorin e energjisë.

Gjatë tri viteve të fundit ka vazhduar interesimi për aplikime për kyçjes në rrjetin e Transmisionit të BRE. Numri i aplikacioneve për kyçje të burimeve nga era dhe dielli është rritur në mënyrë intensive. KOSTT në aspektin e rrjetit elektrik mund të akomodojë kapacitetet e aplikuara, por mbetet sfidë serioze balancimi i sistemit, për shkak të mungesës së njësive gjeneruese fleksibile në sistemin elektroenergjetik të Kosovës. Në këtë drejtim, KOSTT-i do të përcjellë aktivitetet në ndërtimin e kapaciteteve prodhuese konvencionale dhe BRE-ve dhe të përgatitet për efektet e tyre si nga aspekti i kyçjeve dhe balancimit të sistemit, ashtu edhe nga aspekti i përforcimit të rrjetit të transmetimit dhe ndikimit në tregun e energjisë elektrike.

^[1] *Strategjia e Energjisë e Republikë së Kosovës 2017 - 2026 , fq.31*

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 19 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

4.3. Zhvillimet kryesore nga aspekti i operimit të tregut

Liberalizimi i tregut dhe mundësitë e integritimit në tregun e përbashkët rajonal

Ndër sfidat kryesore me të cilat ballafaqohet sektori i energjisë elektrike në Kosovë është implementimi i marrëveshjes së kyçjes KOSTT-ENTSOE dhe marrëveshjeve ndër TSO që do të mundësonin krijimin e parakushteve për funksionimin e tregut efektiv dhe konkurrues në sektorin e energjisë elektrike.

Me miratimin e legjislacionit të ri të sektorit të energjisë elektrike në vitin 2016, Kosova ka nisur liberalizimin e tregut të energjisë që i hap rrugën thellimit të reformës në këtë sektor. Në këtë aspekt është përshtatur legjislacioni sekondar për tu harmonizuar me legjislacionin e ri. KOSTT ka rishikuar rregullat e tregut të cilat janë të miratuara nga ZRrE dhe ka përpiluar procedurat e nevojshme për të mbështetur proceset në këtë drejtim.

Përkundër masave të ndërmarra drejt liberalizimit të tregut në Kosovë, deri tani mungon konkurrenca si në nivelin e tregut me shumicë po ashtu dhe atë me pakicë. Edhe pse ekzistojnë disa furnizues të licencuar për furnizim në tregun me pakicë të energjisë elektrike në Kosovë (KESCO, HEP, GSA, SharrCem, FUENTE DYNAMICS, JAHA COMPANY, KEK dhe ENERCO LLC), aktualisht vetëm KESCO bën furnizimin e të gjithë konsumatorëve të rregulluar dhe atyre të pa rregulluar ndërsa furnizuesit tjerë nuk janë aktiv në treg.

Aktualisht në tregun e energjisë elektrike janë vetëm tre konsumator të parregulluar të cilët janë të kyçur në rrjetin e transmetimit (Ferronikeli i kyçur në nivelin 220kV, kurse SharriCemi dhe Trepça në nivelin 110kV), ndërsa të gjithë konsumatorët tjerë furnizohen me çmime të rregulluara dhe janë pjesë e grupit të konsumatorëve me të drejtë të shërbimit universal. Gradualisht sipas afateve të përcaktuara nga ZRrE edhe konsumatorët e kyçur në nivelin 35kV dhe 10kV duhet të furnizohen me çmim të parregulluar dhe nuk do të jenë konsumatorë me të drejtë të shërbimit universal.

Aktivitet në lidhje me liberalizimin e tregut

Me udhëzimin e ZRrE-së për liberalizimin e tregut të energjisë elektrike në Kosovë, është përcaktuar mënyra, kushtet dhe koha e liberalizimit të tregut të energjisë elektrike në Kosovë, në nivelin e prodhimit dhe furnizimit me energji elektrike. Nga 1 prill 2017, tregtimi me shumicë

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 20 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

i energjisë elektrike bëhet në çmime të de-rregulluara kurse de-rregullimi i çmimit të konsumatorëve fundorë do të bëhet në mënyrë graduale, duke përdorur qasjen më të përshtatshme të mundshme me gjendjen aktuale

Duke pasur parasysh rrethanat e reja të krijuara, KOSTT ka ndërmarrë dhe do të ndërmerr veprimet e nevojshme për realizimin e udhëzimeve të lëshuara nga ZRrE dhe obligimeve që dalin nga legjislacioni primar dhe sekondar. KOSTT (Operatori i Tregut) mirëmban Llogaritë energjetike për secilën palë të regjistruar në Rregullat e Tregut për çdo periudë të barazimit përfundimtar (për çdo orë) për energjinë e nominuar (kontraktuar), për energjinë e matur dhe obligimet financiare të llogaritura për çdo periudë të barazimit përfundimtar (proces i barazimit energjetik dhe financiar). Në bazë të dhënave nga këto llogari krijohen raporte të cilat përdoren si bazë për faturimin e ndërsjellë mes palëve në treg si dhe për faturimin e pagesës së jobalanceve. Krijimi i llogarive për palët përgjegjëse për balancë ka mundësuar që, nga 1qershor 2017 të fillojë implementimin e mekanizmit balancues, ku të gjitha palët të cilat dështojnë të përmbushin obligimet e tyre sipas nominimeve (obligimeve kontraktuale) paguajnë ose paguhen nga llogaria balancuese për energjinë e jobalancit me çmimin e jobalancit.

KOSTT si Operator i Sistemit Të Transmetimit, bazuar në dispozitat e Ligjit për Energjinë Elektrike (Neni 19 dhe 23), është përgjegjës për prokurimin e energjisë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit në përputhje me procedurat transparente jo-diskriminuese dhe të bazuar në treg. KOSTT është duke e blerë energjinë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit në tregun e energjisë elektrike me çmim të parregulluar dhe atë kryesisht nga KEK-u, kurse për pjesën që nuk mund të mbulohet nga KEK-u organizohen ankandet ditore (D-1) për blerjen e energjisë për mbulimin e humbjeve. Kriteri për përzgjedhjen e palës fituese në ankand është çmimi më i lirë i ofertës.

Integrimi rajonal

Përkundër vështirësive për shkak të mos operimit të KOSTT si zonë rregulluese dhe obstrukcioneve nga Serbia, KOSTT ka arritur të shënojë përparime drejt integrimit në mekanizmat rajonale, merr pjesë në të gjitha aktivitetet që lidhen me integrimin e tregut Day-Ahead, të parapara në nismën e WB6..

Si rezultat i angazhimeve të vazhdueshme KOSTT tani është:

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 21 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

1. Pjesëmarrës me të drejta të plota në mekanizmin për kompensim të pagesave të tranzitit të energjisë elektrike nga 1 janari 2016 (Inter TSO compensation mechanism)⁴.
2. Pjesëmarrës në monitorimin e devijimeve interkonektive në Europën Kontinentale (Monitoring of Grid Time Deviations in CE)⁵
3. Themelues dhe aksionar i SEE CAO⁶
4. Themelues dhe aksionar i ALPEX

Hapja e Zyrës rajonale për alokim të koordinuar të kapaciteteve të transmetimit interkonektiv – CAO, lehtëson dhe optimizojë procedurën e alokimit të kapaciteteve dhe vet procesin e shfrytëzimit të interkoneksionit. Vlen të theksohet se themelimi i kësaj Zyre është një hap drejt krijimit të tregut të përbashkët rajonal dhe integritit në tregun unik Evropian, dhe në anën tjetër, afron Kosovën në përmbushjen e obligimeve të marra në kuadër të Traktatit për Themelimin e Komunitetit të Energjisë dhe procesit të integritit në BE.

Menaxhimi i procesit të Ndërrimit të Furnizuesit

Sipas Ligjit për Energjinë Elektrike të miratuar në vitin 2016, të drejtën e ndërrimit të Furnizuesit e ka çdo konsumator fundor, familjar ose jo familjar, ndërsa përgjegjësia për menaxhimin e procesit të ndërrimit të Furnizuesit i është dhënë Operatorit të Tregut. Këtë përgjegjësi Operatori i Tregut e ushtron sipas Rregullave të Tregut dhe Rregullës për Ndërrimin e Furnizuesit të miratuar nga ZRrE.

Në Udhëzuesin për Liberalizimin e Tregut të Energjisë Elektrike në Kosovë të ZRrE-së të datës 18 janar 2017, janë përcaktuar edhe afatet kohore për de-rregullimin e çmimit të konsumatorëve fundorë. Bazuar në këtë udhëzim de-rregullimi i çmimit të konsumatorëve fundorë do të bëhet në mënyrë graduale duke përdorur qasjen më të përshtatshme të mundshme dhe atë bazuar

⁴ KOSTT më 21 dhjetor 2015 ka nënshkruar Marrëveshjen për ITC (Marrëveshja për kompensimin e ndërsjellë të transitit të energjisë elektrike nëpër TSO-të e Evropës). Marrëveshja ka filluar të implementohet nga 1 Janari 2016.

⁵ Ky grup është emëruar dhe aktivizuar nga marsi 2018

⁶ SEE-CAO- zyra për alokim të koordinuar të kapaciteteve interkonektive në EJM me seli në Podgoricë

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 22 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

në nivelin e tensionit në të cilin janë të kyçur konsumatorët dhe të drejtën për furnizim me energji elektrike në tregun konkurrues për të gjithë konsumatorët fundorë nga data e aprovimit të udhëzimit të ZRrE-së.

Bazuar në këto zhvillime te reja për mundësinë e konsumatorëve për ndërrimin e furnizuesit, KOSTT ka ndërmarrë dhe do të ndërmerr veprimet e nevojshme për menaxhimin e procesit ndërrimit të Furnizuesit, bazuar në Rregullat e Tregut dhe në afatet kohore të përcaktuara në udhëzuesin e ZRrE-së. Megjithatë duke pasur parasysh afatin kohor brenda të cilit duhet të përfundohet procesi i transferimit të konsumatorit dhe numrin e konsumatorëve që kanë të drejtën e ndërrimit të furnizuesit e që në të ardhmen ky numër pritet të rritet, atëherë KOSTT duhet të filloj përgatitjet për sigurimin e një softueri që ky proces të kryhet në mënyrë automatike dhe të jetë i auditueshëm.

Objektivat kryesore dhe sfidat nga aspekti i operimit të tregut

KOSTT si operator i tregut do të vazhdojë aktivitetet që lidhen me liberalizimin e tregut të energjisë elektrike në Kosovë dhe integrimin në mekanizmat rajonal. Në këtë drejtim aktivitetet e zhvilluara janë në përputhje me objektivat dhe kërkesat e qeverisë rreth liberalizimit të tregut të energjisë elektrike, Strategjinë e Energjisë të Republikës së Kosovës, kërkesat që dalin nga legjislacioni primar i sektorit të energjisë, kërkesat që dalin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë dhe MSA-së ndaj hapjes së tregut të energjisë, si dhe në pajtim me Direktivat e Komisionit Evropian.

Me qëllim të përmbushjes së kërkesave të parashtruara si parakusht nga ENTSO-E për implementimin e Marrëveshjes së Kycjes KOSTT-ENTSO-E, gjatë vitit 2020, në harmoni me procedurën për tregtimin e energjisë elektrike të miratuar nga ZRRE, ka bërë prokurimin e rezervave balancuese për Rezervën Manuale të Restaurimit të Frekuencës (mFRR) në mënyrë transparente, jo diskriminuese dhe të bazuara në treg. Duke pasur parasysh që ofruesit potencial të shërbimeve balancuese të kyçur në rrjetin e transmetimit të KOSTT nuk mund të ofrojnë sasinë e nevojshme të shërbimeve balancuese, ndërsa prokurimi i kapacitetit rezervë nga ofruesit e shërbimeve balancuese të kyçur në rrjetin e transmetimit të OST (shqiperi) varet jo vetëm nga kapaciteti që disponojnë por edhe nga Kapacitetet Transmetuese Ndërkufitare të lira mes KOSTT dhe OST, sigurimi i sasisë së nevojshme të shërbimeve balancuese për Zonën LFC KOSTT mbetet sfidë edhe për vitin në vijim.

KOSTT ka ndërmarrë veprimet e nevojshme për realizimin e udhëzimeve të lëshuara nga ZRrE, megjithatë mbetet sfidë konkurrenca në tregun me pakicë dhe implementimi i Mekanizmit

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 23 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Balancues në përputhje të plotë me Rregullat e Tregut. Nga gjithë konsumatorët në Kosovë, vetëm tre konsumator të cilët janë të kyçur në rrjetin e transmetimit furnizohen me çmime të parregulluara. Ka pasur vështirësi të kalimit të menjëhershëm nga një treg i rregulluar në tregun e liberalizuar dhe për këtë arsye është paraparë që de-rregullimi i çmimit të konsumatorëve fundor do të bëhet në mënyrë graduale duke përdorur qasjen më të përshtatshme të mundshme me gjendjen aktuale.

Implementimin e marrëveshjeve për blerje të energjisë nga BRE-të të cilat janë në operim behet në vazhdimësi mirëpo rritja e vazhdueshme e kapaciteteve të tyre paraqet sfidë në vete në aspektin e menaxhimit të fondit për BRE. Keshtu që gjate vitit 2021 pritet të futet në operim prodhuesi me i madhe i BRE në vend me kapacitet 105 MW Parku energjetik me ere Selac.

Në aspektin e integritimeve rajonale, më 1 prill 2016 ka hyrë në fuqi Marrëveshja e Stabilizim Asocimit, sipas së cilës, Kosova obligohet të përmbushë detyrimet që lidhen me integrimin në tregun e përbashkët rajonal (neni 114 i Marrëveshjes), ku ceket: “Në përputhje me *acquis* përkatëse të BE-së, Palët do të zhvillojnë dhe forcojnë bashkëpunimin e tyre në fushën e energjisë në përputhje me parimet e ekonomisë së tregut dhe të Traktatit të Komunitetit të Energjisë, i nënshkruar në Athinë më 25 tetor të vitit 2005. Bashkëpunimi do të zhvillohet me synim të integritimit gradual të Kosovës në tregjet Evropiane të energjisë “.

Në procesin e reformave në energji konform legjislacionit evropian, krijimi i Tregut të përbashkët Kosovë- Shqipëri është një hap drejt integritimit në tregun pan-evropian në harmoni me objektivat e BE-së dhe Komunitetit të Energjisë si dhe iniciativës WB 6.

Duke pas parasysh karakteristikat e tregut në Kosovë dhe Shqipëri dhe objektivat e qeverive për furnizim të sigurt me energji elektrike, KOSTT dhe OST bashkarisht janë në proces të funksionalizimit të tregut të organizuar të energjisë elektrike një ditë para (Bursën e energjisë elektrike). Tregu i përbashkët do të jepte sinjale të duhura për investime në kapacitete gjeneruese të reja dhe llojin tyre, për investime në rrjetin të transmetimit dhe të shpërndarjes, do të krijonte kushte për një treg konkurrues nga i cili do të përfitonin konsumatorët nga të dy vendet, do të mundëson optimizimin e dy sistemeve dhe shfrytëzimin e rezervave balancuese në mënyrë më efikase.

Marrëveshja për themelimin e Bursën Shqiptare të Energjisë Elektrike (ALPEX) është nënshkruar me 05.10.2020 dhe pritet që në mars të vitit 2021 të fillojë operimin. KOSTT është aksionar së bashku me OST në bursën shqiptare ALPEX. Raporti i aksioneve në ALPEX është: OST ka në disponim 57.25% të aksioneve dhe KOSTT disponon 42.75% të aksioneve. Procesi i bashkimit të dy tregjeve do të vazhdojë në harmoni me planet e përpiluara nga të dy vendet.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 24 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

KOSTT-i do të vazhdojë të punojë me të gjitha kapacitetet e veta që si Operator i Tregut dhe i Sistemit, të sigurojë që të jetë plotësisht i integruar në të gjitha komponentët e tregut rajonal, të cilat aktualisht janë duke u zhvilluar. Në veçanti KOSTT-i do të:

- Përbushë obligimet që dalin nga ligjet e sektorit të energjisë elektrike në lidhje me liberalizimin e tregut të energjisë elektrike.
- Përcjellë zhvillimet në rajon rreth tregut të energjisë elektrike;
- Përbushë obligimet që dalin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë;
- Jetë pjesëmarrës aktiv në të gjitha organizatat relevante rajonale dhe evropiane që kanë të bëjnë me operimin e sistemit dhe tregut;
- Bashkëpunojë me Projekt Grupin për KOSTT (PG TSO KOSTT) të themeluar nga ENTSO-E, që të monitorojë përbushjen e standardeve të ENTSO- E nga ana e KOSTT;
- Vendosë marrëdhënie të qëndrueshme me OST-të e Evropës Kontinentale;
- Zhvillojë aftësitë e nevojshme për operimin e sistemit dhe tregut në nivel rajonal dhe
- Kontribuojë në punën e SEE CAO (Coordinated Auction Office) dhe të angazhohet që kapacitetet interkonektive të KOSTT të alokohen nga SEE CAO, ku KOSTT është një nga themeluesit dhe aksionarët;

Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë

Shfrytëzimi i Burimeve të Ripërtëritshme të Energjisë (BRE) për prodhimin e energjisë ndikon në përmirësimin e sigurisë së furnizimit me energji, rritjen e zhvillimit ekonomik, diversifikimin e burimeve të shfrytëzueshme të energjisë si dhe në uljen e emitimit të ndotësve në atmosferë dhe mbrojtjen e mjedisit jetësor.

Në ligjet e sektorit të energjisë e në veçanti në Ligjin e Energjisë, BRE-të trajtohen në aspektin e promovimit të optimizimit të shfrytëzimit të tyre, duke përfshirë edhe përcaktimin e caqeve vjetore dhe afatgjata të prodhimit të energjisë nga këto burime. Nga këto ligje përcaktohen të drejtat dhe obligimet e Operatorit të Sistemit të Transmetimit dhe Tregut (KOSTT) në kuadër të masave për nxitjen e shfrytëzimit të BRE-ve. Sipas Ligjit për Energjinë Elektrike, BRE kanë prioritet të dispeçimit të prodhimit të energjisë elektrike (me kusht që të mos bie ndesh me kufizimet e përcaktuara në Kodin e rregullat të transmetimit dhe rregullat e rregulloret tjera), kurse Operatori i Tregut (OT) është përgjegjës për përmbylljen e marrëveshjes për shitblerjen e energjisë elektrike të prodhuar nga Gjeneratorët BRE të pranuar në skemën mbështetëse.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 25 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Për plotësimin e caqeve të energjisë nga BRE-të, rol të rëndësishëm luan edhe KOSTT, me përmbushjen e obligimeve që burojnë nga ligjet e sektorin e energjisë dhe rregullave të veçanta nga ZRrE-ja. Për të mbështetur qasjen e BRE-ve në rrjetin e transmetimit dhe lehtësuar zhvillimin e projektet të BRE-ve, KOSTT ka zhvilluar procedurë mjaftë efikase për shqyrtimin e aplikacioneve për kyçe në rrjetin të transmetimit, duke bërë të mundur evitimin e vonesave procedurale të cilat ndikojnë në kohën e realizimit të projektit. Gjithashtu për shkak të interesimit të madh të investitorëve për burimet solare (Fotovoltaike) për të zhvillimin e projekteve të ë kapacitetit të larte që do të kyçen në rrjetin të transmetimit, KOSTT ka përgatitur Kodin për Stacionet Gjeneruese të Energjisë Solare, i cili përcakton kriteret teknike që duhet të plotësohen nga aplikuesi i këtij lloji të BRE-së.

Për të mbuluar kostot shtesë në mbështetje të zhvillimit të BRE-ve të pranuar në skemën mbështetëse bazuar në dispozitat e Rregullës për Skemën Mbështetëse (Neni 13), KOSTT përkatësisht OT ka themeluar Fondin për Energjinë e Ripërtërishme që menaxhohet nga OT. Për operimin e këtij fondi, OT i raporton ZRrE-së në baza tremujore. Fondi për Energjinë e Ripërtërishme shfrytëzohet për të financuar kostot lidhur me ndryshimin ndërmjet çmimit referent dhe tarifës nxitëse, kompenzimin e 75 % të kostos së jobalanceve të Gjeneratorët BRE të pranuar në Skemën Mbështetëse dhe mbulimin e kostove të shkaktuara nga OT për menaxhimin dhe operimin e e fondit. Financimi i fondit mundësohet përmes një Tarife për Energjinë e Ripërtërishme të miratuar nga ZRRE, e cila aplikohet në nivel të transmetimit për të gjithë furnizuesit e energjisë elektrike në proporcion me kërkesën e tyre individuale në konsumin e përgjithshëm të energjisë elektrike në Kosovë. Bazuar në afatet e përcaktuara në Rregullën për Skemën Mbështetëse, KOSTT respektivisht OT ka lidhur MBE me Gjeneratorët BRE në operim dhe furnizuesin që aktualisht është aktiv në treg (KESCO), dhe është në proces të vazhdueshëm të lidhjes e MBE-ve edhe me Gjeneratorët BRE të cilët janë të pranuar në skemën mbështetëse dhe posedojnë autorizim preliminar dhe final të lëshuar nga ZRrE.

Në proces të nënshkrimit të marrëveshjeve të kyçjes janë këta aplikues:

1. AIR-ENERGY sh.p.k.për Stacionin Gjenerues Energjetik me Erë “Kamenica 1 dhe Kamenica 2” 69,6 MW;
2. CRESCENT ENRGY sh.p.k Stacionin Gjenerues Energjetik me Diell “Kamenica 3” 30MW;
3. CICAVIDA Wind Farm sh.p.k.për Stacionin Gjenerues Energjetik me Erë “CICAVIDA “ me kapacitet prej 116,6 MW;
4. SOLAR ENERGY GROUP EUROPE sh.p.k Stacionin Gjenerues Energjetik me Diell “SEGE”150 MW;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 26 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

5.0. IMPLEMENTIMI I ARANZHMANEVE TË REJA OPERATIVE

Me implementimin e Marrëveshjes se kycjes KOSTT-ENTSO-E, KOSTT do të fillojë operimin si Zonë rregulluese në kuadër të bllokut Shqipëri Kosovë, i njohur si blloku rregullues AK.

Operimi si Zonë rregulluese në kuadër të Bllokut Rregullues AK përfshin kryesisht aktivitetet që ndërlidhen me bashkëpunimin e OST-ve të interkonektuara, me qëllim të operimit të sigurt të sistemit. Bashkëpunimi i ngushtë i OST-ve bazohet në parimet e respektimit të rregullave të dhe kodeve teknike Europiane. Për të filluar operimin në kuadër të Bllokut, në KOSTT duhet të arrihen këto objektiva :

- Ngritja e kapacitetit të stafit të Operatorit të Sistemit dhe Operatorit të Tregut për të performuar me punët e reja që ndërlidhen me operimin e KOSTT si zone rregulluese në kuadër të bllokut rregullues AK dhe implementimin e marrëveshjeve operative me ENTSO-E dhe OST-të fqinje, që ndërlidhen me :
 - analizën e sigurisë së punës së sistemit një ditë para dhe gjatë ditës;
 - nominimin e programit ndërkufitar dhe programeve të palëve tregtare një ditë para në formë të automatizuar përmes softuerëve adekuatë;
 - krijimin e modelit referent të rrjetit për SEE të Kosovës për qëllim të llogaritjeve të parametrave të sigurisë së operimit, veprimi adekuat në rrethana emergjente, përpunimi i planit të ri mbrojtës, alokimin e kapacitetit dhe llogaritja e kongjestionëve.

ENTSO-E ka krijuar grupin prej ekspertëve për monitorimin e KOSTT-it në plotësimin e kërkesave nga SOGL/SAFA⁷ (PG TSO KOSTT). Kërkesat janë kryesisht teknike, që ndërlidhen me sigurinë e operimit të sistemit, shkëmbimet tregtare ndërkufitare dhe plotësimi i kriterëve nga paketi i tretë i energjisë të KE.

Objektivat e monitorimit nga ENTSO-E janë:

- Siguria e operimit të sistemit elektroenergjetik nga aspekti i rrjetit;
- Sigurimi i Shërbimeve ndihmëse;
- Ndryshimet e nevojshme rregullative që kërkohet nga paketi i tretë i legjislacionit të Komisionit Evropian për Energji.

^{7 8} *SOGL-System Operation Guideline*
SAFA-The Synchronous Area Framework Agreement

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 27 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

6.0. KORNIZA RREGULLATIVE DHE TARIFAT

KOSTT-i operon brenda një kornize rregullative të bazuar në ligje, licenca dhe në legjislacionin sekondar të miratuar nga Zyra e Rregullatorit për Energji (ZRRë).

Korniza ligjore e zhvilluar për sektorin e energjisë është në pajtim me praktikat e mira të BE-së dhe siguron funksionimin e një autoriteti të pavarur rregullativ për energji, funksionim të licencuar të gjithë sektorëve kryesore energjetikë, qasje jo diskriminuese dhe transparente ndaj palëve të treta dhe krijimin e kushteve për një treg konkurrues dhe të qëndrueshëm të energjisë elektrike në Kosovë.

Kuvendi i Republikës së Kosovës ka aprovuar në Qershor të vitit 2016 ligjet e reja për sektorin e Energjisë (Ligjin për Energji 05/L-081, Ligjin për Energjinë Elektrike 05/L-085 dhe Ligjin për Rregullatorin e Energjisë 05/L-084) të cilat përcaktojnë rregulla dhe masa për funksionimin e sektorit të energjisë, për të garantuar furnizim të sigurt, të besueshëm, të rregullt dhe cilësor me energji elektrike dhe në përputhje me direktivat dhe rregulloret evropiane për sektorin e energjisë.

Duke u mbështetur në kërkesat e reja që dalin nga këto ligje dhe korniza rregullative e nxjerrë nga ZRRë, KOSTT ka rishikuar dhe ka përgatitur pothuajse të gjitha dokumentet duke u siguruar që ato të jenë në përputhshmëri të plotë me kërkesat e reja ligjore dhe rregullative. Në përputhje me kërkesat për promovim dhe zhvillim të transparencës, të dala nga dispozitat evropiane dhe gjithashtu duke plotësuar edhe detyrimet për publikimin e dokumenteve dhe të dhënave me qëllim të rritjes së transparencës dhe mos diskriminimit të palëve të treta, KOSTT në përputhje të plotë me kërkesat e Rregulloreve të Bashkimit Evropian (EU) 543/2013 dhe (EU) 714/2009, ka përpiluar dhe ZRRë ka aprovuar Rregullën për Publikimin e të Dhënave të Tregut të Energjisë Elektrike. Duke u mbështetur në obligimet e dalura nga kjo Rregull, gjatë vitit 2020 ka filluar ridizajnimi i webfaqes me qëllim të krijimit të kushteve për zbatimin e dispozitave, që nënkupton krijimin e bazës strukturore me qëllim të publikimit të dhënave të energjisë elektrike me qëllim që ti kontribuohet zhvillimit të një tregu transparent të energjisë elektrike.

Përveq kësaj, KOSTT ka ndërmarrë edhe veprime tjera konkrete për hartimin dhe miratimin e legjislacionit sekondar të nevojshëm për zbatimin e kornizës rregullative vendore, janë draftuar

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 28 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Marrëveshjet për Kyçjet që ndërlidhen me kyçjen e Ngarkesës në rrjet. Gjithashtu me qëllim të plotësimit të dispozitave rregullative janë ndërmarrë edhe hapat përkatës për nënshkrimin e Marrëveshjeve për Kyçjet ekzistuese me palët që përfaqësojnë Ngarkesën.

Dokumentet kryesore rregullative të cilave u përmbahet KOSTT-i gjatë zhvillimit të veprimtarisë së vet të licencuar dhe që kanë ndikim të drejtpërdrejtë në të ardhurat e KOSTT-it janë:

- Licenca e Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike;
- Licenca e Operatorit të Tregut të Energjisë Elektrike;
- Rregulla për vendosjen e të hyrave të lejuara maksimale të operatorit të sistemit të transmetimit dhe tregut (Rregulla për Të Hyrat e OST/OT-së);
- Marrëveshja e Kyçjes KOSTT- ENTSO-E
- Rregulla për Kushtet e Përgjithshme të Furnizimit me Energji;
- Metodologjia e Taksave të Kyçjes në Rrjetin e Transmetimit
- Parimet për Përcaktimin e Tarifave për Shfrytëzimin e Sistemit të Transmetimit dhe Tregut si dhe Taksave të Kyçjes
- Metodologjia për Përcaktimin e Tarifave të Operatorit të Sistemit të Transmetimit
- Metodologjia për Përcaktimin e Tarifave të Operimit të Sistemit
- Metodologjia për Përcaktimin e Tarifave të Operatorit të Tregut

Në planet e rregullta të punës KOSTT ka gjithashtu edhe rishikimin e dokumenteve varësisht prej kërkesave ligjore dhe konkluzioneve të nxjerra nga procesi i monitorimit intern të implementimit të kornizës rregullative, gjegjësisht Kodit të Rrjetit, i cili realizohet gjatë vitit 2020. Në rastin kur ndryshimet e nevojshme identifikohen për Kodet Teknike, atëherë këto ndryshime bëhen në bazë të procedurës të miratuar nga ZRrE Procedura për Menaxhimin e Kodeve Teknike/Operacionale (KQKO).

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 29 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

KOSTT-i edhe më tutje është në pamundësi për t'i implementuar të gjitha dispozitat/kërkesat të Kodit të Rrjetit gjatë monitorimit intern nxjerr kërkesa për derogime për implementim të dispozitave përkatëse të cilat i proceson për aprovim në ZRrE.

Në kuadër të procesit të implementimit të kornizës rregullative të sektorit të energjisë që ndërlidhet me procesin e Integritimeve Evropiane, KOSTT vazhdimisht ka qenë dhe është pjesë e procesit raportimit mbi implementimin e masave ligjore dhe zbatuese të përfshira brenda Agjendës Evropiane për Integrim dhe Planit Kombëtar të Zbatimit të Marrëveshjes për Stabilizim dhe Asocim (PKZMSA) për vitin 2020, duke mos anashkaluar Programin e Zbatimit të Strategjisë së Energjisë 2018-2020, Raportimet në kuadër të Nënkomitetit për Transport, Mjedis Energji dhe Zhvillim Rajonal, Raportimet vjetore kombëtare kundrejt Komisionit Evropian lidhur me progresin vjetor të vendit dhe Planin Vjetor të Punës së Qeverisë së Kosovës (PVPQ) si pjesë ndërlidhëse me këtë proces integruar.

Nga perspektiva e planit të biznesit, aspekti më i rëndësishëm rregullativ është përcaktimi i të hyrave të lejuara dhe tarifave.

Zyra e Rregullatorit për Energji në përputhje me Rregullën për vendosjen e të hyrave të lejuara maksimale të operatorit të sistemit të transmetimit dhe tregut (Rregulla për Të Hyrat e OST/OT-së), i përcakton KOSTT-it të Hyrat Maksimale të Lejuara. Këto të Hyra janë të hyra tavan, pavarësisht vëllimit të energjisë së transmetuar, që vendosen për periudhë pesëvjeçare.

Si përgjigje ndaj çështjeve të cekura më lartë, KOSTT do të zhvilloj këto aktivitete:

- të përgatit procesin për Përshtatjet e Rregullta dhe për çdo ri-hapje të mundshme të kontrollit të çmimit, ku gjatë përshtatjeve të rregullta do të llogariten ndryshimet e lejuara të hyrave të lejuara maksimale, të cilat bëhen para çdo viti të ardhshëm relevant;
- të përgatitet sipas kërkesave për ndryshime në metodologjinë e tarifave për shfrytëzimin e sistemit të transmetimit si dhe për diskutime me ZRRE-në gjatë procesit për Përshtatjet e Rregullta;
- të parashikojë kostot për shërbime ndihmëse dhe balancuese për vitin e ardhshëm relevant gjatë procesit për përshtatjet e rregullta duke u bazuar në Marrëveshjen e themelimit të Bllokut Rregullues të Sistemeve Energjetike Kosovë-Shqipëri (Blloku AK).

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 30 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- të kryejë analiza tarifore me qëllim që të identifikojë mundësitë për përmirësime të produktivitetit dhe efikasitetit;
- të monitorojë implementimin e planit investiv me qëllim të promovimit të implementimit eficient të planit zhvillimor nga i cili do të nxirren edhe stimulues në të hyrat e veta;
- Përbushjen e obligimeve ndaj Licencës për Operim të Infrastrukturës telekomunikuese (shërbimet nga komercializimi i fibrave Optike), bazuar në ligje, Autorizime/licenca dhe në Rregullore të miratuara nga Autoriteti Rregullator për Komunikime Elektronike dhe Postare (ARKEP). Në këtë drejtim, përgjegjësitë e KOSTT-it janë përcaktuar nga ligjet e Kosovës për telekomunikime:
 - o Ligji për Telekomunikacionin nr. 2002/7, i ndryshuar me ligjin nr. 03 / L-85,
 - o Ligji për Komunikimet Elektronike nr. 04 / L-109, dhe Autorizimet e lëshuara nga ARKEP:
- Autorizimi Nr. 208/L/13 për Operim të shërbimeve të infrastrukturës telekomunikuese të KOSTT-it. Me këtë KOSTT-it i lejohet krijimi, mirëmbajtja, dhënia me qira, bashkë shfrytëzimi dhe shitja e e shërbimeve përmes infrastrukturës telekomunikuese në Republikën e Kosovës.
- Sipas Regjimit të Autorizimit të Përgjithshëm, në përputhje me dispozitat e Nenit 16 të Ligjit Nr. 04/L-109 për Komunikimet Elektronike dhe Rregullores Nr.25 për Autorizimet e Përgjithshme (ref. ARKEP nr. prot.015/B/14) dhe Vendimit Nr.581(ref. ARKEP nr. prot. 002/B/15), KOSTT është regjistruar në Regjistrin e ndërmarrjeve për Ofrim të rrjeteve dhe/ose shërbimeve publike të komunikimeve elektronike:
- Ofrimi i rrjetit fiks (në nivel Nacional),
- Ofrimi i shërbimeve të linjave me qira (fibër optik të pa-ndriçuar dhe linja tjera me qira)

7.0. PROJEKTET E REJA TË NDËRLIDHURA ME BIZNESET JO TË RREGULLUARA

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 31 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Duke konsideruar perspektivën për angazhim në projekte të reja (biznese tjera jo të rregulluara), KOSTT-i duhet të ketë parasysh restriksionet ligjore mbi angazhimin e KOSTT-it në aktivitetet tjera brenda sektorit të energjisë në Kosovë dhe mungesën e fondeve të gatshme për investime.

Mundësia më e evidente për KOSTT-in tani është implementimi i komercializimit të shërbimeve nga lëmi i telekomunikacionit përkatësisht, paraqitja në treg e kapaciteteve tepërcë të fijeve optike, si biznes sekondar. Këto kapacitete telekomunikuese janë ndërtuar me qëllim të zhvillimit të sistemit të kontrollit dhe monitorimit të operimit të sistemit të transmetimit(SCADA/EMS), mbrojtjes rele, matjeve komerciale dhe TIK(Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit).

Andaj, mbetet si objektivi në të ardhmen, shfrytëzimi i infrastrukturës **telekomunikuese për ritjen e biznesit të KOSTT-it.**

Në bazë të Ligjit Nr. 04/L-109, komunikimet elektronike të përdorura për sigurimin e funksionimit të qëndrueshëm dhe të besueshëm në sistemin e energjisë, rregullohen nga institucionet përkatëse shtetërore brenda fushës së tyre të përgjegjësisë. Organet kompetente në fushën e komunikimeve elektronike janë Ministria (MZHE) dhe Autoriteti (ARKEP).

Në kuadër të projektit Autostrada Digjitale Ballkanike/"Balkans Digital Highway", Banka Botërore (BB) ka iniciuar studime, këshillime dhe ka oragnizuar punëtori informuese me vendet e rajonit për të adresuar kërkesën për shfrytëzimin e kapaciteteve të tepërta në rrjetet ekzistuese me fije optike. Këto studime, të cilat në formë aktive u mbështetën edhe nga KOSTT, detajuan kapacitetet ekzistuese (përfshirë edhe rrjetet interkonektive) dhe përcaktuan një plan për krijimin e një iniciative rajonale për bashkë shfrytëzimin e infrastrukturës telekomunikuese.

Disa OST të rajonit, veçanërisht KOSTT-i, tashmë kanë filluar me aktivitete për bashkë shfrytëzimin e infrastrukturës telekomunikuese brenda territorit të vetë. Por, përfitimet e mundshme mund të jenë më të mëdha përmes një tregu të përbashkët rajonal, andaj të gjitha vendet pjesëmarrëse nga Ballkani Perëndimor janë angazhuar për një iniciativë të përbashkët, si pjesë e një plani rajonal të zhvillimit ekonomik.

Këto zhvillime, të cilat po mbështeten në mënyrë aktive nga ana e KOSTT-it, pritet të çojnë në përdorimin më optimal të infrastrukturës, të promovojnë zgjerimin e qasjes me shpejtësi të lartë brez-gjerë dhe të përmirësojnë cilësinë e shërbimit brez-gjerë ("broadband"), veçanërisht në zonat rurale.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 32 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Në anën tjetër, gjatë vitit 2020, nga OST e Shqipërisë janë bërë propozime për shfrytëzimin e infrastrukturës së nevojshme për të realizuar linkun OST – KOSTT me pajisje të cilat mundësojnë dhënjen e kapaciteteve të rrjetit telekomunikues për bashkëshfrytëzim me operator rajonal, duke synuar fillimin e një pilot projekti.

8.0. ÇËSHTJET SOCIALE DHE MJEDISORE

Barazia gjinore është një çështje me të cilën KOSTT-i përballet së bashku me homologët e vet në shumicën e vendeve evropiane, dhe në këtë aspekt, Bordi i Drejtorëve të KOSTT i ka aprovuar politikën përkatëse për mos diskriminim gjinor. Në këtë aspekt, kujdes të posaçëm i kushtohet barazisë gjinore në të gjitha fushat e biznesit si në rekrutimin, promovimin, trajnimin apo fushat tjera ku barazia gjinore vjen në shprehje. Për promovim dhe avancim të metutjeshme në aspektin e barazisë gjinore, KOSTT është bërë pjesë e programit të USAID-it për mbështetje dhe promovim të barazisë gjinore në sektorin e energjisë elektrike (Engendering Utilities - Strengthening the Power Sector Through Gender Equity). Përveç kësaj iniciative KOSTT ka përgatitur politikën për barazi gjinore dhe për ndalim të çfarëdo lloji diskriminimi.

KOSTT-i përveç promovimit të barazisë gjinore, gjithashtu e promovon edhe barazinë dhe jo diskriminimin e aspekteve tjera si: barazia, religjioni, baza etnike, dhe mbi këtë bazë, ka aprovuar politikën mbi përfshirjen e minoriteteve në KOSTT.

Njëra nga objektivat strategjike e definuar në Planin e Biznesit është përkujdesja për shëndetin e punëtorëve . Për ta plotësuar përgjegjshmërinë nga aspekti social, si një nga objektivat e vendosura, KOSTT do të sigurojë se do të kujdeset për shëndetin e punëtorëve dhe do t'i ndërmerr të gjitha masat e nevojshme dhe do të përgatiten projekte konkrete për mbrojtjen e shëndetit për punëtorët e saj.

Derisa të hyj në fuqi Ligji për sigurimin shëndetësor, KOSTT do të mbulojë punëtorëv te vet sigurimin shëndetësor suplementar. Me hyrjen e Ligjit në fuqi, KOSTT do të ndërmarrë aktivitetet e nevojshme për implementimin e tij. Megjithatë edhe pas futjes në fuqi të sigurimit shëndetësor shtetëror, do të vazhdoj skema për sigurim aksidental të punëtorëve, konform

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 33 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

vendeve të punës me rrezikshmëri dhe nevoja të veçanta të punës. Fokusi mbi sigurinë dhe shëndetin në punë bazohet në:

- Politikën mbi sigurinë dhe shëndetin në punë duke shprehur angazhimin në promovimin e parandalimit të aksidenteve për të gjithë punonjësit, duke përfshirë edhe ata të kontraktorëve, konform dokumentacionit intern në fushën e sigurisë dhe shëndetit në punë: “Dokumentet për Vlerësimin e Rrezikut në vendin e punës dhe Rregullat dhe masat e sigurisë gjatë punëve në objektet elektroenergjetike”.
- Monitorimi dhe implementimi i kontrolleve sistematike mjekësore për të gjithë punëtorët konform kërkesave të Ligjit për sigurinë dhe shëndetin në punë;
- Vlerësimin e vazhdueshëm të rrezikut në vendin e punës për punëtorët dhe pajisjet dhe përcaktimin e masave preventive paraprake për eliminimin apo parandalimin e tij;
- Zhvillimin e trajnimeve të vazhdueshme dhe bashkëpunimin me sektorët përkatës për përmirësim të vazhdueshëm të sigurisë;
- Mbështetjen dhe informimin e vazhdueshëm për interpretimin e dispozitave ligjore;
- Inspektimin dhe monitorimin e vazhdueshëm të aktivitetve që zhvillohen nga stafi i KOSTT dhe të kontraktura si dhe aktivitet intensiv të monitorimit mbi aplikimin e duhur dhe të plotë të procedurave si forma të verifikimit të brendshëm;
- Përbushjen e kërkesave që dalin nga certifikimi me standardin për shëndet dhe siguri në punë ISO 45001: 2018 dhe avancimi i vazhdueshëm i kriterëve që dalin prej tij për një menaxhim më cilësor të sigurisë në punë, krahas sistemit të integruar të menaxhimit të cilësisë, mjedisit dhe sigurisë;
- Vlerësimin e performancës së sigurisë si pjesë e integruar në sistemin e monitorimit të aktivitetëve;
- Kontrollimin dhe vlerësimin e besueshmërisë së mjeteve të punës dhe pajisjeve mbrojtëse;
- Informacione intensive dhe të vazhdueshme përfshirë edhe aktivitete trajnuese për gjithë personelin për nocionet kryesore të sigurisë dhe risive nga kjo fushë, duke shfrytëzuar organizimin e takimeve, prezantimeve, programeve trajnuese, sipas dokumentit: “Informimi, edukimi dhe trajnimi praktik për sigurinë dhe shëndetin në punë”;
- Kërkesën ndaj kontraktorëve gjatë kontratave për deklaratimet për përbushjen e trajnimeve dhe informimit për gjithë personelin e pranishëm në vendin e punës, përdorimin e pajisjeve personale mbrojtëse dhe mbi rreziqet. Për pozitat specifike (projekt menaxher, inxhinier terreni etj.) certifikata trajnimi, derisa për furnizimet, procedurë e miratuar për sigurinë dhe shëndetin në punë.
- Mirëmbajtja dhe monitorimi i përgjithshëm i sistemit për mbrojtje nga zjarri dhe raste emergjente;
- Avancimin e vazhdueshëm të sistemit për mbrojtje nga zjarri dhe raste emergjente;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 34 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Angazhimin në procesin e zhvillimit të projekteve të reja dhe rehabilitimin e objekteve ekzistuese, nga përgatitja e termave të referencës, deri te pranimitë teknik.
- Kujdesi, parandalimi dhe ruajtja e shëndetit të punëtorëve në përputhje me rekomandimet nga Qeveria e Kosovës, MSH dhe IKSHPK, nëse pandemia nga Covid-19 vazhdon edhe gjatë vitit 2021.

Pas certifikimit nga Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale (MPMS) të personave të ngarkuar me punë nga siguria dhe shëndeti në vitin 2020, do të bëhet përditësimi i dokumentit aktual, duke bërë rivlerësimin e rrezikut në vendin e punës, konform legjislacionit dhe akteve të brendshme për vlersimin e rrezikut në vendin e punës për të gjitha vendet e punës në KOSTT. Për shkak të rrethanave pandemike të krijuara nga Covid-19 ky aktivitet planifikohet që do të zhvillohet gjatë vitit 2021.

KOSTT vlerëson si një prioritet të lartë mbrojtjen e mjedisit në Kosovë dhe më gjerë. Aplikimi i sistemit të udhëheqjes me mjedisin dhe veprimi konform kërkesave që dalin nga certifikimi sipas normës ISO 14001:2015 do të ndikojnë për përparim të vazhdueshëm të raporteve ndaj mjedisit.

Certifikimi me standardin ISO 14001:2015 është një mundësi shtese në përmbushjen e kërkesave dhe avancimin e vazhdueshëm të kriterëve që dalin prej tij për një menaxhim me cilësor të mjedisit në punë, krahas sistemit të integruar të menaxhimit të cilësisë, mjedisit dhe sigurisë.

Me aktivitetet për aplikimin e sistemit të udhëheqjes me mjedisin, KOSTT ka filluar që në vitin 2009. Standardi Ndërkombëtar ISO 14001:2015 sot është standardi më i përparuar për udhëheqjen me mjedisin, i cili është i zbatueshëm në secilën ndërmarrje e cila dëshiron ta aplikojë, mirëmbajë dhe pandërprerë ta përmirësojë sistemin e vet të udhëheqjes me mjedisin. Zbatimi i një qasjeje të tillë nga ana e ndërmarrjes, është proces vullnetar. Kujdesi i veçantë ndaj mjedisit i kushtohet edhe gjatë implementimit të projekteve. Në procesin e planifikimit të projekteve varësisht nga kërkesat ligjore, bëhen studimet e ndikimeve në mjedis të objekteve energjetike, edhe pse veprimtaria e KOSTT-it nuk konsiderohet ndër veprimtaritë që janë me potencial të lartë për ndotjen e mjedisit.

Dispozita e rëndësishme e Standardit Ndërkombëtar ISO 14001:2015 përfshinë obligimin e kompanisë në politikën personale të udhëheqjes me mjedisin, me të cilën kompania përcakton

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 35 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

strategjinë dhe qëllimet e veta në raport me mjedisin, duke realizuar synimet e veta në mënyrë që ato të jetësohen në praktikë. Me sistemin e udhëheqjes me mjedisin dhe sigurinë parashtrohen kritere të barabarta, brenda të cilave ka mundësi të planifikohen, zbatohen, verifikohen dhe të rishqyrtohen të gjitha ndikimet e mundshme në mjedis dhe masat e mbrojtjes së mjedisit në të gjitha segmentet e afarizmit në KOSTT.

Parimet themelore të lidhura me udhëheqjen e mjedisit përfshijnë rinjohjen e aspekteve dhe ndikimeve në mjedis në bazë të cilave parashtrohen synimet dhe programet, përcillen rezultatet e matshme të zbatimit të tyre, andaj në mënyrë periodike ndërmerren aktivitete për përmirësim permanent.

Me qëllim të kompensimit të shpyllëzimit përgjatë linjave të tensionit të lartë, për të mbajtur sigurinë dhe funksionimin normal të linjave, KOSTT planifikon që në bashkëpunim me institucionet qendrore dhe lokale të përkrah mbjelljen e drunjëve dhe gjelbërimin e sipërfaqeve.

Nga certifikimi me sistemin e udhëheqjes me mjedisin dhe sigurinë, priten efekte pozitive, siç janë: përmirësimet e gjendjes në perimetrin mjedisor dhe të sigurisë vetanake, investimet më racionale në projektet e mbrojtjes së mjedisit dhe sigurisë, si dhe shumë efekte tjera të ngjashme. Nga ana tjetër, synohet një avancim në raport me institucionet kompetente, duke bërë ngritjen e përgjegjësisë dhe vetëdijes mbi mbrojtjen e mjedisit dhe të sigurisë në tërësi, si dhe duke përmirësuar pasqyrën afariste ndaj publikut të gjerë, gjë që i kontribuon përmbushjes së synimeve themelore afariste.

Krahas zhvillimit, rehabilitimit dhe modernizimit të teknologjisë në Sistemin e Transmetimit, sfida e vazhdueshme është edhe parandalimi dhe menaxhimi i mbeturinave industriale që shkaktohen kryesisht nga rehabilitimi dhe modernizimi i teknologjisë në nënstacione dhe demontimi i stabilimeve dhe pajisjeve elektroenergjitike, deponimi i përkohshme i tyre dhe kujdesi për një mjedis të shëndosh me theks të vecant nga materiet me rrezikshmëri më të lartë për njerëzit dhe mjedisin. KOSTT është i përkushtuar dhe do të angazhohet që menaxhimi i mbeturinave të jete në përputhje me legjisllacionin në fuqi, politikës për mbrojtje të mjedisit dhe standardit për sistemin e menaxhimit mjedisor.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 36 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Gjithashtu kujdes i vecant i kushtohet monitorimit të ndotësve fiziko-kimik dhe kushteve mikroklimatike ne vendin e punës

Pas përfundimit të projekteve për matjen e FEM (rrezatimeve jo jonizuese) dhe matjen e ndotësve fiziko-kimik dhe kushteve mikroklimatike në vendin e punës në nënstacionet dhe linjat elektrike të tensionit të lartë, përfshirë edhe pjesë të caktuara në objektin e drejtorisë qendrore, vazhdon monitorimi i ndotësve dhe parametrave tjerë, si përkushtim për një mjedis të shëndosh dhe përmbushje te kërkesave ligjore sipas Ligjit për Sigurinë dhe Shëndet në Punë, Ligjit për Mbrojtje nga Zhurma dhe Ligjit për Mbrojtje nga Rrezatimi Jo-jonizues, Jonizues dhe Sigurinë Nukleare.

Me këtë qasje KOSTT-i si ndërmarrje publike bëhet anëtar i përhershëm, i vetëdijshëm dhe i përgjegjshëm i mjedisit në të cilin vepron si dhe përmes sistemit që aplikon, me qëllim që ta përparojë cilësinë e jetës në mjedisin e drejtpërdrejtë, si dhe atë në nivelin global.

9.0. PLANI INVESTIV

9.1. Plani Zhvillimor i Rrjetit të Transmetimit (PZHT)

Objektivi kryesor i Planit Pesëvjeçar Investues 2018-2022 është identifikimi i projekteve (investimi në linjat ajrore, kablore, nënstacionet e tensionit të lartë), planifikimi i buxhetit, sigurimi i burimeve të financimit. Investimet ne sistemin e Transmisionit ndikojn ne rritjen e besueshmërinë, përmbushje e kriterit N-1, efikasitetin e operimit të rrjetit transmetues, sigurinë e furnizimit me energji elektrike kualitative të konsumatorëve.

Bazuar në Planin Zhvillimor të Transmetimit (PZHT), KOSTT planifikon investimet për projektet kapitale sipas prioriteteve ne :

- Përforcimet në rrjetin e transmetimit ;
- Përkrahja e ngarkesës/nyjet e reja 110/35/10(20)kV
- Ri-vitalizimi i rrjetit të transmetimit

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 37 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Projektet përkrahëse për operimin e sistemit të transmetimit (menaxhim, kontroll, monitorim, matje, telekomunikim dhe TIK)
- Përkrahja e gjenerimit
- Përkrahja dhe akomodimi në rrjetin e transmetimit të gjeneruesve me energji të ripërtëritshme;

Përgjithësisht, vlerësimet financiare të projekteve janë bazuar nga të dhënat e zhvillimeve të kaluara të projekteve të zhvilluara, nga prodhuesit, çmimet e kontratave (bazuar në ofertat e fundit të pranura për projektet e ngjashme në Kosovë), si dhe nga vlerësimet, studimet dhe raportet e tjera të bëra nga kompanitë konsultuese, si dhe ngjarjet me ndikim në kostot e zhvillimit të projekteve në aspektin global.

Kryesisht investimet në projektet më të mëdha janë ato në zhvillimin e rrjetit Transmetues.

Investimet në këto projekte drejtpërsëdrejti ndikojnë në:

- rritjen e kapaciteteve transmetuese nacionale dhe ndërkufitare duke eliminuar fytyrë të ngushta;
- menaxhimin më efikas të sistemit elektroenergjetik, duke zbatuar teknologji të avancuara të monitorimit dhe kontrollit;
- rritjen e sigurisë dhe besueshmërisë së sistemit transmetues;
- rritjen e saktësisë së matjeve komerciale, zvogëlimin e humbjeve teknike në rrjet;
- përmirësimin e profilit të tensionit që reflekton në kualitet të lartë të furnizimit me energji elektrike dhe mundësisë së përkrahjes së zhvillimit të gjithmbarshëm ekonomik dhe industrial të vendit;
- plotësimin e kriterit N-1 që kërkohet sipas kodit të rrjetit dhe ENTSO-E.

9.2. Përshkrimi i disa projekteve më të rëndësishme

- **Realizimi i funksionimit të pandërprerë të infrastrukturës së operimit të sigurt të sistemit të transmetimit në kohën reale të OS**

Pasi që infrastruktura ekzistuese e sistemit SCADA/EMS është vjetëruar në aspektin harduerik dhe softuerik si pasojë e ekspluatimit mbi 9 vite (jeta normale e një sistemi të

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 38 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

teknologjisë informative sillet prej 8 vite), dhe duke pasur parasysh se dështimi i secilës komponentë të kësaj infrastrukture e cenon funksionimin normal (ndërprenë monitorimin dhe operimin e sistemit të transmetimit të Kosovës) të operimit të sistemit të transmetimit. Prandaj, për të garantuar funksionimin normal të sistemit elektroenergjetik dhe monitorimin e sistemit, është paraparë ndërrimi i sistemit harduerik, sistemit softuerik, transferimi i të dhënave dhe funksioneve nga sistemi ekzistues në sistemin e ri, implementimi i kërkesave për monitorim dhe shkëmbim të të dhënave me TSO regjionale dhe qendrat koordinuese Evropiane dhe ENTSOE.

- **Adaptimi i nënstacioneve ekzistuese dhe përfshirja e këtyre adaptimeve në SCS të këtyre nënstacioneve**

Pas kalimit të nënstacioneve 110 kV në KOSTT, janë bërë investime të shumëta në përmirësimin e infrastruktures së tyre ekzistuese, me qëllim të ngritjes së sigurisë së operimit si dhe të furnizimit pa ndërprerje të konsumatorëve nga ato nënstacione. Po ashtu, në nënstacione tjera (400kV dhe 220kV) ku janë ndërlidhë nënstacionet 110 kV janë bërë adoptime përkatëse të pajisjeve primare të operimit me të njejtin qëllim.

Ndërkohë, edhe në nënstacionet e nivelit 400kV, 220 kV ka probleme të shumta për shkak të kohëzgjatjes së shfrytëzimit të infrastruktures së sistemeve SCS. Problemet e paraqitura janë si nga aspekti harduerik e po ashtu edhe nga aspekti softuerik. Për këtë qëllim janë duke u bërë specifikime të ndryshme teknike për përfshirjen e këtyre adaptimeve në SCS sisteme në nënstacionet përkatëse (Gjakova 2, Rahoveci, Vitia, Skenderaj, Palaj, Berivojcë, Gjllani 1, Prishtina 4, Prizreni 1, Prizreni 3 etj).

- **Migrimi drejt Sistemeve të Avancuara Telekomunikuese**

Gjatë zhvillimit dhe implementimit të projekteve janë rritur edhe kërkesat për shërbime dhe kapacitete shtesë përmes sistemit ekzistues telekomunikues.

Me rrjetin e sistemit të pajisjeve ekzistuese telekomunikuese SDH/PDH nuk ka mundësi të realizohen kërkesat për shërbime tjera dhe kapacitete shtesë, për shkak të fyteve të ngushta (shfrytëzim maksimal i kapacitetit në linçet telekomunikuese) në pikat grumbulluese të të dhënave. Vlen të theksohet që sistemi ekzistues nuk ka mbështetje teknike nga prodhuesi (End of Support, End of Life). Gjithashtu është kërkesë nga *ENTSO-E dhe Electronic Highway Technical Reference Manual (TRM)* për implementimin e teknologjisë MPLS-TP në sistemin e telekomunikacionit në Operatorët e Sistemit të Transmisionit.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 39 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Përmes këtij projekti do të bëhet zëvendësimi i pajisjeve të sistemit telekomunikues në nënstacione për të mundësuar funksionimin normal të sistemit telekomunikues. Ky projekt përfshin dy komponente: komponentën e zhvillimit të rrjetit telekomunikues për nevoja të KOSTT dhe shërbime komerciale brenda në Kosovë dhe komponentën e mbështjetjes së komercializimit të një pjese të infrastrukturës telekomunikuese për qëllime ndërshtetërore/ndërkombëtare.

9.3. Projektet e reja

- **Projekti: Ndërtimi i NS 110/35/10(20) kV Kastrioti (Ferizaj 3)**

Bazuar në planin zhvillimor të rrjetit të transmetimit 2018-2027, i cili paraqet planin zhvillimor për periudhën dhjetëvjeçare, ka paraparë ndërtimin e nënstacionit të ri 110/35/10(20) kV Ferizaj 3 si prioritet për përkrahjen e ngarkesës. Projekti do të financohet nga Buxheti i KOSTT-it.

Faktorët kryesor që kanë inicuar ndërtimin e nënstacionit të dytë 110 kV në Komunën e Ferizajit janë:

- Ngritja me shkallë të lartë e kërkesës për energji elektrike si rrjedhojë e shtimit të bizneseve dhe ndërtimit;
- Rrezikimi i sigurisë së furnizimit të konsumatorëve;
- Niveli i lartë i ngarkimit të nënstacionit NS Bibaj si rrjedhojë e furnizimit të konsumatorëve të Kaçanikut dhe Shtërpcë, Brezovicë;
- Kriteri i pa plotësuar N-1 në transformim.

Ferizaj konsiderohet njëri nga rajonet me zhvillim të hovshëm të bizneseve dhe industrisë së vogël me një krahasim pothuajse të ngjashëm me rajonin e Prishtinës, Prizrenit dhe Pejës. Furnizimi i pikave shpërndarëse me vetëm një nënstacion 110 kV nuk garanton siguri të furnizimit dhe si i tillë krijon pengesa në zhvillimin ekonomik të Komunës së Ferizajit me rrethinë duke përfshirë Shtërpcën, Brezovicën dhe Kacanikun

Ndërtimi i nënstacionit të ri 110/35/10(20)kV do të ndikoj në shpërndarjen e ngarkesës nga NS Bibaj në nënstacionin e ri, duke evituar rrezikun e rënies së transformatorëve dhe shkaktimin e

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 40 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

sasive të mëdha të energjisë së padërguar tek konsumatorët, me efekt negativ për bizneset, industrinë dhe qytetarët.

Nënstacionit i ri 110/35/10(20) kV Kastrioti, do të jetë i tipit GIS (Gas Insulated Switchgear) me zbarra të dyfishta: një transformator 40MVA - 40/40/40 MVA (YNyn0D5); pesë (5) fusha; dy fusha matëse; fushë lidhëse; AC/DC sistemin; fushat 35kV dhe 10 (20)kV; sistemin kontrollues dhe mbrojtës; punët ndërtimore.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Ferizajit dhe rrethinës;
- Shkarkimi i transformatorëve ne NS Bibaj;
- Reduktimi i humbjeve teknike ne rrjetin e shpërndarjes
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fyteve të ngushta në rrjetin e shpërndarjes

Përgaditja e Termave të referencës dhe Specifikimit teknik duke përfshirë edhe iniciimin e tenderimit janë realizuar gjatë çerekut të katërt të vitit 2020 ndërsa implementimi i i projektit pritet të filloj në çerekun e parë të vitit 2021 dhe të përfundojë në çerekun e parë të vitit 2023. Nënstacioni planifikohet që të ketë edhe transformatorin e dytë 110/10(20) kV, i cili planifikohet të investohet në të ardhëm.

▪ **Projekti: Ndërtimi i NS 110/35/10(20) kV Fushë Kosova**

Në listën e projekteve me prioritet nga këndvështrimi i KEDS-it është edhe ndërtimi i nënstationit Fushë Kosova 110/35/10(20) kV në afërsi të nënstationit ekzistues 35/10 kV. Zhvillimi i hovshëm në komunën e Fushë Kosovës i ndërtimeve të larta menjëherë pas luftës dhe që vazhdon edhe tani me trend të njëjtë, ka rezultuar me ngritje të vazhdueshme të konsumit të energjisë elektrike.

Ky nënstation aktualisht furnizohet përmes dy linjave 35 kV, 95 mm² nga NS Kosova A dhe NS Prishtina1. Në bazë të informacioneve nga KEDS kapacitetet transformuese 35/10 kV kanë kaluar kufirin kritik, ndërsa në anën tjetër ngarkesa në rajonin e Fushë Kosovës ka tendencë të rritjes së vazhdueshme. Për këtë arsye është parë e domosdoshme krijimi i njëjës së re 110/35/10(20) kV në Fushë Kosovë e cila do të përmban kapacitete të mjaftueshme transformuese (1x40 MVA) në terma afatgjatë kohor e cila do të mund të përcjell ngritjen e vazhdueshme të ngarkesës dhe atë sipas kriterëve teknike të rezervës transformuese.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 41 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Ndërtimi i nënstacionit do të ndikoj në shkarkimin e transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A dhe reduktimin e rrjedhave të fuqisë në linjat furnizuese të NS Prishtina1.

Në kuadër të projekteve të kredituara nga BERZH, infrastruktura e linjave furnizuese është në proces të implementimit, mirëpo ka stagnim për shkak të lejeve nga ministria e infrastrukturës.

Furnizimi i dyanshëm i nënstacionit mundëson plotësim të kriterit të sigurisë N-1, duke bërë mjaftueshëm të sigurt furnizimin e konsumit të Fushë Kosovës.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Fushë Kosovës
- Shkarkimi i transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes
- Shfrytëzimi optimal i linjës së konvertuar (Kosova A - Lipjan – Ferizaj 2)
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë në linjat 110 kV që furnizojnë nënstacionet e Prishtinës si rrjedhojë e shkarkimit të transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar të konsumatorit si rrjedhojë e eliminimit të fyteve të ngushta në rrjetin e shpërndarjes

Përgaditja e termave të referencës dhe specifikimit teknik duke përfshirë edhe iniciimin e procesit të tenderimit janë realizuar gjatë çerekut të katërt të vitit 2020 ndërsa implementimi i projektit pritet të fillojë në çerekun e parë të vitit 2021 dhe të përfundojë në çerekun e parë të vitit 2023. Projekti financohet nga buxheti i KOSTT

Nënstacioni planifikohet që të ketë edhe transformatorin e dytë 110/10(20) kV, i cili planifikohet të investohet në të ardhmë.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 42 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- **Projekti i Ndërtimit të Nenstacionit 220/35/10(20) kV - Malisheva**

Projekti Malisheva është futur në listën e projekteve kapitale të cilat përkrahin ngarkesën dhe përforcojnë kapacitetet transmetuese të rrjetit për arsyet e sqaruara më poshtë.

Situata e furnizimit të rajonit të Malishevës është jo e mirë, pasi që ky rajon aktualisht furnizohet përmes linjës së vetme 35 kV nga NS Rahoveci. Distanca e madhe e kësaj linje krijon humbje të mëdha të fuqisë aktive dhe reaktive duke ndikuar negativisht në kualitetin e fuqisë elektrike të liferuar deri te konsumatori. Niveli i tensionit 35 kV dhe niveleve tjera shpërndarëse gjatë ngarkesës dimërore është nën vlerat minimale të lejuara sipas kodit të shpërndarjes. Për të arritur një furnizim të qëndrueshëm dhe afatgjatë me energji elektrike për rajonin e Malishevës, është i nevojshëm ndërtimi i një nënstacioni 220/35/10(20) kV me kapacitet transformues 1x40 MVA.

NS Malisheva do të kyçet në linjën ekzistuese 220 kV NS Drenasi - NS Prizren 2, përmes linjës dyfishe AlÇe 490 mm² me gjatësi shumë të shkurtë rreth 500m.

Përfitimet e pritshme nga ky projekt janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Malishevës;
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë dhe shkarkimi i transformatorëve në NS Rahoveci;
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fyteve teëngushta në rrjetin e shpërndarjes;
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes;
- Përkrahje e zhvillimit ekonomik të Malishevës;

Përgaditja e Termave të references dhe Specifikimit teknik duke përfshirë edhe inicimin e procesit të tenderimit janë realizuar gjatë çerekut të katërt të vitit 2020 ndërsa implementimi i projektit pritet të filloj në çerekun e parë të vitit 2021 dhe të përfundojë në çerekun e parë të vitit 2023. Projekti financohet nga buxheti i KOSTT.

Nënstacioni planifikohet që të ketë edhe transformatorin e dytë 220/10(20) kV, i cili planifikohet të investohet në të ardhmen.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 43 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

9.4. Investimet kapitale sipas burimeve të financimit për vitin 2021

Buxheti 2021 në KOSTT - investimet kapitale					Buxheti 2021	Burimet e Financimit			2022	2023
Kodi buxhetor	Priorit etet	Emri i Projektit	Buxheti i planifikuar	Periudha e Kompletimit		Grant	Kredi	Kostt		
023/11	1	LOT 3: Linjat transmetuese (EBRD) Linja e dyfishtë ajrore/kabllloke 110 kV NS Fushe Kosova,	1,347,211	Q1 2016 - Q1 2021	70,000		70,000			
023/26		Shpronësim dhe servitut për projektet e BERZH-it	800,000	Q2 2017 - Q4 2021	120,000	0	0	120,000		
023/115	1	Shërbimet konsulente faza e VI dhe VII - KFW	1,400,000	Q1 2021 - Q4 2023	240,000	0	240,000		300,000	300,000
023/140	1	Ndërtimi i Nënstacionit të ri - GIS 110/35/10(20)kV Kastrioti (Ferizaj) me një transformatore të fuqisë 40MVA (LOT1)	4,956,000	Q4 2020 - Q1 2023	1,982,400	0	0	1,982,400	1,734,600	495,600
023/140- 1	1	Ndërtimi i linjës/kabllos 110kV për kyçe të nënstationit të ri 110/35/10(20) kV Ferizaj (LOT5)	1,534,000	Q4 2020 - Q1 2023	613,600	0	0	613,600	536,900	153,400
023/116	2	Kostoja e Kapitalit per ALPEX	600,000	Q1-Q4 2021	600,000	0	0	600,000		
023/117	1	Realizimi i funksionimit te pandërprerë të infrastrukturës të operimit të sigurt të sistemit të transmisionit në kohën reale te OS.	140,000	Q1 2019 - Q4 2021	35,000	0	0	35,000		

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 44 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

023/118	1	Përfshirja e nënstacioneve të reja në sistemin SCADA/EMS në QND dhe QEND	280,000	Q2 2020 - Q4 2021	180,000	0	0	180,000		
023/131	1	Furnizimi dhe instalimi me pajisje për adoptim të SCADA Lokale (RTU dhe SCS)	1,460,000	Q4 2020- Q4 2021	460,000	0	0	460,000	900,000	
023/55	1	Furnizim me harduer në TIK	300,000	Q4 2018 -Q4 2021	100,000	0	0	100,000		
023/120	2	Rregullimi i dhomës së serverëve sipas standardeve	500,000	Q4 2020 - Q4 2021	425,000	0	0	425,000		
023/136	2	Migrimi drejt sistemeve të avancuara telekomunikuese	2,500,000	Q1 2021- Q2 2022	750,000	0	0	750,000	1,750,000	
023/113	1	Punimi i kyçjeve në rrjet të qytetit të ujit dhe kanalizimit në NS./NS Prizreni 1, NS Prizreni 2, NS Prizreni 3, NS Lipjani,	120,000	Q1 2018 - Q4 2021	40,000	0	0	40,000		
023/125	1	Furnizimi me pjesë rezerv për linja, elemente vjerrese dhe shtrenguese , OPGW , joint box dhe pajisje tjera përcjellëse	1,000,000	Q1 2018 - Q4 2022	200,000	0	0	200,000	200,000	200,000
023/126	1	Furnizimi me pjesë rezervë për Nënstacione	1,250,000	Q1 2018 - Q1 2022	250,000	0	0	250,000	250,000	250,000
023/141	1	Ndërtimi i infrastrukturës së Sigurisë së Lartë në Selinë Qendrore	200,000	Q4 2020 - Q3 2021	160,000	0	0	160,000		
023/144	1	Shërbimet konsulente dhe ndërrimi i Sistemit ekzistues	3,000,000	Q4 2020- Q3	450,000	0	0	450,000	2,475,000	

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 45 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

		SCADA\EMS në QND dhe QNDE		2022						
023/146	1	Licensa te Microsoftit dhe migrimi i sistemit te TIK	410,000	Q1 2020 -Q4 2021	20,000			20,000		
023/147	1	Rregullimi i Dhomes Rezerve te Servereve, Qendra Emergjente	300,000	Q3-Q4 2021	300,000			300,000		
023/150	1	Furnizimi dhe montimi i shenjave per sinjalizim te linjave sipas kerkese se Aviacionit Civil	472,000	Q4 2020 - Q4 2023	188,800			188,800	165,200	47,200
023/151		Renovimi i ndërtesave Komanduese në: NS Gjakova 2, Prishtina 3, Prishtina 4 dhe Podujeva	150,000	Q1 2020-Q4 2021	130,000			130,000		
023/152		Renovimi i rrethojave në :NS Theranda, NS Burim , NS Vitia, NS Drenas (SSH)	150,000	Q2 2020-Q4 2021	130,000			130,000		
023/153		Punimi i depos së mbyllur në Obiliq	150,000	Q4 2020-Q4 2021	130,000			130,000		
023/154	1	Implementimi, funksionalizimi i Bllokut AK dhe nderlidhja ne ENTSO-E	300,000	Q1-Q4 2021	300,000			300,000		
023/155	1	Ndërtimi i Nënstacionit të ri - GIS 110/35/10(20) kV Fushë Kosova (LOT2)	4,250,000	Q3 2020 - Q1 2023	1,700,000			1,700,000	1,487,500	425,000
023/156	1	Ndërtimi i Nenstacionit te ri - AIS 220/35/10(20)kV Malisheva me linjën përcjellëse 220kV (LOT3)	4,550,000	Q3 2020 - Q1 2023	1,820,000			1,820,000	1,592,500	455,000

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 46 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

023/157	1	Furnizimi dhe instalimi I transformatoreve të fuqisë 40MVA në NS 110/35/10(20) kV Fushë Kosova dhe NS 220/35/10(20)kV Malisheva (LOT4)	1,700,000	Q3 2020 - Q1 2023	680,000			680,000	595,000	170,000
023/159	1	Integrimi ne Platformen e ENTSO-e - VP Platform (RG CE function) -Qasja VP Plateforma - Qasja MVC ,STA/OPC ,	500,000	Q1 2021-Q4 2021	500,000			500,000		
023/160	1	Realizimi i infrastruktures se transmisionit per kalim nga 10kv ne 20kv sipas kerkesave te KEDS	400,000	Q1 2021 - Q4 2021	400,000			400,000		
023/161		Furnizimi me Makina per Ekipin e MRNS	40,000	Q1 2021 - Q4 2021	40,000			40,000		
023/162		Furnizimi me Vegla dhe Mjete Pune, per Ekipin e MRL	50,000	Q1 2021 - Q4 2021	50,000			50,000		
023/163		Furnizimi me inventar per objektet e KOSTT	30,000	Q1 2021 - Q4 2021	30,000			30,000		
023/164	1	Shërbime për ri aktivizim te funksioneve te Gateway ALSPA - E-TERRA	50,000	Q4 2020-Q4 2021	42,500			42,500		
023/165		Furnizimi dhe instalimi I reaktorit 100MVar	2,700,000	Q2 2021 - Q2 2022	810,000			810,000	1,890,000	
		TOTALI:	37,589,211		13,947,300	0	310,000	13,637,300	13,876,700	2,496,200

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 47 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Gjithësejt investimet kapitale për vitin 2021

Burimet e financimit	2020	2021
Kredi	1,611,048	310,000
Investimet kapitale të financuara nga KOSTT	6,956,313	13,637,300
Totali:	8,567,361	13,947,300

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 48 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>	<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>	

10.0. PLANIFIKIMI FINANCIAR

Bordi i Zyres së Rregullatorit për Energji (ZRE), me datë 24 Shtator 2018, në përputhje me Metodologjinë për Përcaktimin e Tarifave dhe Bilancin Vjetor të Energjisë Elektrike, ka lëshuar Vendimin nr.V1028_2018 për të hyrat maksimale të lejuara për KOSTT për tarifatat e rregulluara për periudhën e dytë tarifore 2018-2022.

Me që të hyrat e lejuara maksimale të KOSTT-it për vitin 2021 aprovohen në prill 2021, planifikimi i buxhetit për vitin 2021, është i bazuar në të hyrat indikative për vitin 2021, të përcaktuara në Vlerësimin përfundimtar të ZRE-së për periudhën e dytë tarifore 2018-2022.

Pas aprovimit të tarifave për vitin 2021 nga ana e ZRE-së, ky Buxhet do të rishikohet.

Të dhënat financiare mbi të cilat është bazuar planifikimi i Buxhetit 2021, janë në pajtueshmëri me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit, si dhe me ligjet në fuqi në Republikën e Kosovës.

Sipas Bilancit Vjetor të Energjisë Elektrike për vitin 2021, prodhimi i energjisë elektrike i cili hyn në rrjetin e transmetimit e prodhuar nga TC Kosova A, TC Kosova B, HC Ujmani, HC-Kaskada e Lumbardhit dhe Parku i erës Kitka për vitin 2021, është planifikuar të jetë **5,075 GWh**. Ndërsa, prodhimi i tërë nacional, duke përfshirë edhe HC të kyçura në Shpërndarje dhe gjeneratorët me erë dhe me panele diellore, planifikohet të jetë **5,297 GWh**.

Të hyrat e lejuara maksimale indikative për vitin tarifor 2021, në kuadër të të hyrave të lejuara nga ZRE për periudhën 2018-2022, janë **30,951,404 €**, pa përfshirë të hyrat për burimet e ripërtëritshme. Për vitin 2021, të hyrat indikative, përfshirë edhe të hyrat e planifikuara për burimet e ripërtëritshme, janë **61,480,799 €**.

Përveç të hyrave nga tarifa, KOSTT ka planifikuar edhe të hyrat tjera në vlerë prej **28,541,880€**, që së bashku me të hyrat nga tarifa, arrijne vlerën prej **90,022,679 €**, e që paraqesin të hyrat totale të planifikuara për vitin 2021.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 49 nga 64</i>
Departamenti Financiar		Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli

10.1. STRUKTURA DHE VLERA E TË HYRAVE PËR VITIN 2021

Struktura dhe vlera e të hyrave nga tarifa

(në 000 €)

	Buxheti 2020	Buxheti 2021
- Të hyrat nga ngarkesa e shfrytëzimi 400/220kV	515	448
- të hyrat nga ngarkesa e shfrytëzimi të sistemit 110 kV	19,463	19,830
- të hyrat nga sistemi i operimit	10,909	10,176
- të hyrat nga operimi i tregut	322	340
- të hyrat për Burimet e Ripërtëritshme	16,990	18,631
- shërbimet ndihmëse		12,055
Gjithsej:	48,198	61,481

Të hyrat tjera

Buxheti 2020

Buxheti 2021

- Të hyrat tjera operative ⁸	300	300
- Të hyrat nga interesi	190	375
- Të hyrat për humbje të përshtatura me KEK	3,329	3,329
- Të hyrat nga alokimi i kapaciteteve interkonektive	0	2,500
- Të hyrat nga shitja e energjisë së ripërtritshme	14,570	14,788
- Të hyrat nga tranziti	720	350
- Të hyrat e shtyera (amortizimi i granteve)	7,014	6,900
Gjithsej të hyrat:	74,321	90,023

10.2. Shpenzimet operative

Të hyrat e lejuara do të shërbejnë për mbulimin e shpenzimeve operative dhe kostove të kapitalit.

⁸ Të hyrat nga fijet optike, skrapi, daljet në teren, qiratë, etj

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 50 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>	<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>	

Shpenzimet e blerjes së energjisë për humbjet në rrjetin e transmetimit dhe shërbimet ndihmëse. Sipas Rregullave të Tregut dhe Metodologjisë së Tarifave, të hyrat e lejuara për shpenzimet e blerjes së energjisë përfshijnë humbjet në transmision dhe shpenzimet e shërbimeve ndihmëse të cilat KOSTT-i duhet t’ia kompensojë Furnizuesit dhe ofruesve të shërbimeve ndihmëse.

Sipas kësaj, humbja në transmetim është 1.78% e energjisë në hyrje të transmisionit, që është planifikuar në vlerën prej **5,200,000 €**.

Shpenzimet e stafit - Shpenzimet e planifikuara të stafit për vitin 2021, janë **5,895,299 €**:

Mirëmbajtja - Një pjesë e madhe e shpenzimeve operative ka të bëjë me shpenzimet e mirëmbajtjes, që janë në vlerën prej **1,047,493 €**.

Shpenzimet tjera operative - Kjo kategori e shpenzimeve përfshinë shpenzimet e përgjithshme, të domosdoshme për kryerjen e aktiviteteve të KOSTT-it, dhe për këtë kategori janë planifikuar **1,753,020 €**.

Kategoritë e këtyre shpenzimeve janë: shpenzimet komunale, trajnimet, auditimi i pasqyrave financiare, telefonia fikse dhe mobile, derivatet, ngrohja, uji dhe kanalizimi, energjia elektrike, marketingu, sigurimi shëndetësor i punëtorëve, sigurimi fizik i objekteve, etj.

Shpenzimet e ndërlidhura me Antarësime dhe ENTSO-E - janë planifikuar në vlerën prej **1,200,000 €**.

Shpenzimet e interesit për kredi dhe shpenzimet e tranzitit - për këtë kategori janë planifikuar **1,657,000 €**.

Shpenzimet e shërbimeve ndihmëse të planifikuara janë në vlerën prej **14,788,364 €**.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 51 nga 64</i>
Departamenti Financiar		Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli

Planifikimi i Pasqyrës së të Ardhurës (Fitimit/Humbjes) për vitin 2021 në 000 €

	Buxheti 2020	Buxheti 2021
TË HYRAT		
Të hyrat nga rrjeti 220 /400 kV	515	448
Të hyrat nga rrjeti 110 kV	19,463	19,830
Të hyrat nga sistemi i operimit	10,909	10,176
Të hyrat nga operatori i tregut	322	340
Sherbimet ndihemese		12,055
Te hyrat nga tarifa per Burimet e Ripërtriteshme	16,990	18,631
1. Gjitësejt të hyrat nga tarifat	48,199	61,481
Të hyrat tjera operative	300	300
Te hyrat per humbje të përshtatura me KEK	3,329	3,329
Te hyrat nga alokimi i kapaciteteve interkonektive	0	2,500
Te hyrat nga shitja e Energjisë se Ripërtritshme	14,570	14,788
Të hyrat nga interesi	190	375
Të hyrat nga tranziti	720	350
Të hyrat e shtyera	7,014	6,900
2. Gjitësejt të hyrat tjera	26,123	28,542
GHITHËSEJT TË HYRAT (1+2)	74,322	90,023
Shpenzimet operative		
1 Mirëmbajtja	1,021	1,047
2 Shpenzimet e stafit	5,364	5,895
2.1. Pagat	5,304	5,750
2.2. Pagat për Bordin e Drejtorëve	60	145
3 Shpenzimet tjera operative	1,613	1,753
4 Shërbimet ndihmëse	3,200	14,788
5 Humbjet në bartje	5,150	5,200
6 Shpenzimet e tranzitit	720	150
7 Interesi i kredisë	1,608	1,507
8 Shpenzimet per Burimet e Ripërtriteshme	16,990	18,631
9.Shpenzimet per Burimet e Ripërtriteshme per fond	14,570	14,788
10. Shpenzimet e parashikuara per pagesa kundrejt ENTSO-E	700	700
11. Shpenzimeve vjetore te parashikuara nga OST per pagesa kundrejt ENTSO-E	230	350
12. Sherbimi per RSC	63	150
Gjithësejt shpenzimet operative	51,229	64,960
Fitimi para amortizimit	23,093	25,063
Amortizimi	17,000	17,000
Fitimi / Humbja para tatimit	6,093	8,063

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 52 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Koment: Në këtë Pasqyrë nuk janë përfshirë shpenzimet për mbulimin e konsumit të energjisë elektrike në pjesën veriore të Kosovës

Parashikimi i rrjedhës së parasë së gatshme 2021

	000 euro
	2021
Flukset operacionale të parasë së gatshme	1,132
Pranimet nga blerësit	79,419
Pagesat e furnitorëve	(72,391)
Pagesat ndaj punëtorëve	(5,895)
Flukset investive të parasë së gatshme	375
Interesi i arkëtuar	375
Flukset financiare të parasë së gatshme	(7,521)
Marrjet nga kreditë	-
Ripagimi i kredive	(6,014)
Pagesa e interesit për kredi	(1,507)
Grantet e pranuar	-
Rrjedha e parasë së gatshme për periudhën	(6,014)
Balanca fillestare	59,663
Balanca në fund	53,649

Koment: Në këtë Pasqyrë nuk janë përfshirë shpenzimet për mbulimin e konsumit të energjisë elektrike në pjesën veriore të Kosovës

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 53 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

11.0 QËNDRUESHMËRIA AFARISTE

11. 1. Personeli

Numri i lejuar i punëtorëve nga ZRrE për vitin 2021 është 381 të punësuar, ndërsa numri mesatar gjatë vitit 2021, është planifikuar të jetë 365 punëtorë.

Ky numër i punëtorëve është i projektuar dhe bazuar në objektivat strategjike dhe në ngritjen e kapaciteteve operative të KOSTT. KOSTT është duke implementuar shumë projekte dhe me përfundimin e tyre, paraqitet nevoja e operimit me këto kapacitete të reja. Gjithashtu, kërkesat për punëtorë ndërlidhen edhe me rritjen e obligimeve në raport me ENTSO-E, numrin e NS-ve të cilat operohen nga KOSTT duke i marrë parasysh edhe kërkesat për një numër më të madh të punëtorëve për mirëmbajtjen e NS 110 kV si dhe nevojat të ndërlidhura me zhvillimet tjera të KOSTT.

Zhvillimi i BNJ në KOSTT në përgjithësi është i orientuar në harmoni me strategjinë e kompanisë. Duke marrë parasysh këtë, KOSTT ka krijuar politikat dhe procedurat për të siguruar se stafi mund të kontribuojë sa më efektshëm, për të arritur objektivat e vendosura. Këto politika mbulojnë planifikimin e BNJ, rekrutimin dhe selektimin, trajnimin dhe zhvillimin e aftësive, menaxhimin e performancës, menaxhimin e shpërblimit dhe barazinë gjinore, zhvillimin e karrierës dhe menaxhimin e talentëve, krijimin e një ambienti të sigurt dhe të shëndeshëm për punë dhe përfshirjen e minoriteteve/pakicës, si dhe politikat tjera të Teknologjisë së Informacionit por edhe të menaxhimit të objekteve. Duke i marrë parasysh ndryshimet në legjislacionet përkatëse por edhe ndryshimet e brendshme si dhe nevojat strategjike të KOSTT këto politika të aprovuara rishikohen permanent. Gjithashtu krahas rishikimit të politikave bëhet edhe rishikimi i procedurave dhe dokumenteve tjera relevante në harmoni me këto kërkesa.

Për zhvillim me efikas të menaxhimit të BNJ dhe shfrytëzimit të teknologjive më të reja të TI gjatë vitit 2019 është bërë kalimi nga modulet e vjetra CAS_HR dhe CAS _Paga në aplikacionin e ri HeRa i cili ka sistemin për menaxhimin e BNJ dhe sistemin e pagave. Ky aplikacion është në ndërlidhje edhe me modulet tjera të teknologjisë së informacionit në KOSTT dhe do të zhvillohet edhe më tutje gjatë vitit 2021.

KOSTT ka implementuar edhe aplikacionin për menaxhimin elektronik të dosjeve të punëtorëve, i cili ka mundësuar punë më të lehtë me dosjet e personelit në mënyrë të

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 54 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

organizuar sipas standardeve dhe politikave të vendosura me mundësitë e integritit edhe me sistemin e burimeve njerëzore, duke i mundësuar personelit qasjen e tyre në dosjet e tyre personale. Ky aplikacion dhe aplikacionet tjera do të zhvillohen në të ardhmen varësisht prej nevojave, kërkesave dhe zhvillimeve të reja.

11.2. Implementimi dhe matja e performancës

Implementimi i Planit të Biznesit do të përfshij tri (3) elemente kryesore:

- *Vendosja e objektivave dhe identifikimi i veprimeve për çdo departament funksional.* Secili departament ka përgatitur një plan operativ bazuar në objektivat e Planit të Biznesit pesëvjeçar dhe planet e veçanta vjetore si ekstrakte dhe vendosjen e objektivave për departamentin dhe veprimet e nevojshme për t'i arritur ato. Vendosja e objektivave do të përcillet për çdo vit pasues.
- *Vendosja e buxhetit vjetor për KOSTT-in dhe për çdo departament.* Plani i Biznesit do të vendos kontekstin strategjik për buxhetin dhe themelon një bazë për të shfrytëzuar burimet financiare dhe fuqinë punëtore.
- *Monitorimi i performancës ndaj objektivave dhe buxhetit.* Monitorimi i rregullt i performancës në raport me planin, buxhetin, kohën e realizimit dhe qëllimet e vendosura përmes një sistemi të menaxhimit të performancës, është një çështje esenciale. Ky monitorim do të zbatohet përmes raportimit të rregullt të menaxhmentit.

Sistemi për menaxhimin e performancës do të bazohet në treguesit e vendosur për objektivat strategjike. Procesi i vlerësimit do të kryhet për periudhë vjetore (1 herë në vit).

Procesi i menaxhimit të performancës shtrihet edhe lart – poshtë duke përfshirë edhe stafin, por gjithashtu ky proces i menaxhimit të performancës do të zhvillohet dhe përmirësohet më tutje në harmoni me zhvillimet dhe kërkesat e reja

Gjatë vitit 2019 është përgatitur dhe finalizuar Politika për Menaxhimin e Talenteve në KOSTT.

11.3. Zhvillimi i kapaciteteve njerezore

Në bazë të analizës së nevojave për trajnime, do të hartohet një plan i trajnimeve i cili do të merret në konsiderim gjatë implementimit të trajnimeve. Trajnimet do të fokusohen konform

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 55 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

nevojave dhe do të mbulojnë të gjitha trajnimet e nevojshme për një ngritje profesionale, efiçente dhe të sigurt në punë.

Shkathtësitë dhe zhvillimi i stafit është një nga prioritetet e KOSTT si synim për realizimin e objektivave dhe arritjen e caqeve të përcaktuara brenda Planit të Biznesit. Në kuadër të kësaj, KOSTT do të promovojë politikën për zhvillimin e talentëve të rinj, duke rishqyrtuar politikën e rekrutimit, bashkëpunimin me institucionet e arsimit të lartë dhe institucione tjera relevante.

Programet zhvillimore, kurset dhe trajnimet specifike, trajnimi fillestar, zhvillimi i menaxhmentit, do të jenë preokupim i BNP edhe për këtë fazë, për të siguruar që personeli të fitojë shkathtësitë e nevojshme për t'i përcjellë zhvillimet në KOSTT. Edhe më tutje, do të vazhdohet dhe do të implementohen projekte për praktikën, gjegjësisht Internshipi për studentët në bashkëpunim me Universitetin e Prishtinës – Fakultetin e Inxhinierisë Elektrike, Kosovo CSR Network, MCC dhe projektet tjera.

KOSTT gjatë viti akademik 2020/2021, në përkrahje zhvillimit të kuadrove dhe talentëve në sektorin e energjisë elektrike planifikon ndarjen e disa bursave për studentët të Fakultetit të Inxhinierisë Elektrike dhe Kompjuterike në përputhje me Politiken për ndarje të Bursave .

Gjatë vitit 2020 është rishikuar Strategjia për zhvillim dhe trajnim si version i ri e cila tregon qasjen e KOSTT për të siguruar se aktivitetet e trajnimit dhe zhvillimit e përkrahin kompaninë përmes zhvillimit të aftësive dhe kapaciteteve si atyre individuale ashtu edhe ekipore në arritjen e caqeve të tanishmeve dhe caqet e së ardhmes në përputhje me nevojat e KOSTT. Në kuadër të strategjisë është edhe koncepti për angazhimin dhe ngritjen në vitet në vazhdim të një "Qendër trajnuese" në KOSTT e cila do të shërbente për informim dhe trajnim të vazhdueshme për programet e SSHM por edhe për programe tjera profesionale me interes për mbajtje dhe rifreskimin e njohurive dhe zhvillimin e vazhdueshëm të shkathtësisë praktike në punë.

Pjesë e rëndësishme e zhvillimit të kapitalit njerëzorë është edhe zhvillimi i lidershit.

Në Plan të trajnimeve, do t'i kushtohet kujdes trajnimeve për siguri dhe shëndet në punë dhe mbrojtje të mjedisit, në përputhje me kërkesat e standardeve ISO 14001 dhe 18001. Në përgjithësi, do t'i kushtohet kujdes ngritjes së kapaciteteve të stafit në fushën e standardeve; (9001; 14001; 18001; 5001; 27001) përfshirë edhe certifikimin e stafit, sipas kërkesave të standardeve. Bazuar në Sistemin e Integruar të menaxhimit dhe kërkesat e standardeve në implementim dhe standardeve të cilat janë duke u zhvilluar në KOSTT, do të hartohet një plan për zhvillimin e kapaciteteve njerëzore në fushën e standardeve.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 56 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

11.4. Menaxhimi i cilësisë

KOSTT prej vitit 2009 ka qenë i certifikuar me Standardin ISO 9001:2008, ndërkaq në vitin 2017 është i certifikuar me Standardin ISO 9001:2015 i cili është i bazuar në principet e menaxhimit kualitativ dhe përmban kërkesa të reja me fokus të posaçëm në përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë dhe me përfshirjen e Menaxhmentit të lartë për të arritur një menaxhim efektiv në kompani. Prandaj duke marrë parasysh këtë, KOSTT është duke e zhvilluar një proces të zhvillimit dhe menaxhimit të cilësisë sipas kërkesave të këtij standardi brenda të gjitha departamenteve dhe zyrave.

Me qëllim të azhurnimit dhe harmonizimit të plotë të kërkesave të menaxhimit kualitativ në vitin 2020, KOSTT ka planifikuar auditimin e jashtëm ri-certifikues me ISO 9001:2015 nga një kompani ndërkombëtare certifikuese, meqenëse ka kaluar periudha 3 vjeçare pas certifikimit. Para auditimit të jashtëm do të zhvillohet auditimi i brendshëm nga ekipi i brendshëm i cili është i trajnuar dhe certifikuar për auditimin e brendshëm.

Në kuadër të Menaxhimit të cilësisë KOSTT, ka implementuar dhe zhvilluar edhe dy standarde të reja të menaxhimit: Standardi për sigurinë e punëtorëve OHSAS 18001:2007 dhe standardi për siguri të ambientit ISO 14001:2015 me të cilat standarde gjithashtu është certifikuar në vitin 2017. Njëkohësisht, KOSTT ka ndërtuar një “Sistemi të integruar të Menaxhimit të Cilësisë” dhe kështu ka krijuar mundësinë e integritit edhe të standardeve tjera të cilat mund të zhvillohen në të ardhmen. Në kuadër të këtyre zhvillimeve, në vitin 2020 planifikohet të bëhet certifikimi edhe me Standardin për menaxhimin e sigurisë së informacionit ISO 27001, për të cilën janë bërë përgatitjet edhe në vitin 2019

Duke marrë parasysh zhvillimet në fushën e standardeve në vitin 2020, Menaxhmenti i KOSTT gjithashtu ka planifikuar të kalojë, gjegjësisht, të bëjë migrimin nga standardi OHSAS 18001 në Standardin për shëndet dhe siguri në punë ISO 45001:2018 i cili e zëvendëson standardin OHSAS 18001:2007 dhe të gjitha këto standarde do të integrohen në Sistemin e integruar të menaxhimit të cilësisë.

Përveç përmirësimeve të vazhdueshme në menaxhimin e cilësisë, Menaxhmenti i KOSTT i ka bërë ndryshimet e strukturës organizative duke e integruar pozitën e Menaxherit të Cilësisë në strukturën e Menaxhmentit të lartë dhe kështu i ka plotësuar kërkesat e standardit ISO 9001:2015.

Do të ketë përmirësim të vazhdueshëm të sistemit të menaxhimit të cilësisë duke i përcjellë zhvillimet e reja në sektorin e energjisë respektivisht, procesin e integrimi evropiane, dhe në

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 57 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

harmoni me këto zhvillime KOSTT duhet të ndjekë rrugën e plotësimit të kërkesave dhe standardeve të reja që rrjedhin nga këto procese.

Plotësimi i standardeve gjithashtu është kërkesë e procesit të zhvillimit të projekteve voluminoze në KOSTT.

11.5. Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit(TIK)

Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit (ITC-Information Technology and Communication) paraqet infrastrukturën dhe komponentët e të cilat kanë të bëjnë me mundësimin e realizimit të proceseve afariste duke përdorur të arriturat në lëmin e teknologjisë së informacionit. Në KOSTT, TIK duhet të sigurojë funksionim të plotë të proceseve të afarizmit të KOSTT-it në pajtim me kërkesat ligjore dhe praktikat më të mira profesionale. Rëndësi të posaçme ka dizajni dhe mbështetja e infrastrukturës së TIK si dhe përvetësimi dhe implementimi i sistemeve të nevojshme. Mirëmbajtja dhe zhvillimi i infrastrukturës së TIK ka mbështetjen e plotë edhe në aspektin e financimit duke konsideruar rëndësinë dhe sigurinë e funksionimit të plotë të infrastrukturës së TIK.

Në plan të parë KOSTT ka vendosur detyra nëpërmjet të cilave synohet implementimi i Information Security Management System, e cila lëmi është e përfshirë në standardin ISO 27001:2013. Prandaj imperativ i zhvillimeve të mëtejshme në TIK është implementimi i standardit ISO/IEC 27001:2013 në periudhën vijuese.

Gjatë vitit 2020 në aspektin e TIK janë funksionalizuar sistemet për mbrojtjen dhe ruajtjen e të dhënave – Data Loss Protection si dhe ripërtëritja e paisjeve harduerike në nivel të PC-ve dhe poashtu edhe Blade Serverëve. Në po këtë periudhë është planifikuar që të bëhet edhe migrimi i sistemeve operative në nivel të përdoruesve fundorë, duke përcjellë trendet globale dhe duke eliminuar mangësitë dhe defektet e sigurisë që mund të priten nga përdorimi i sistemeve operative pa përkrahje teknike.

11.6. Zëvendësimi i sistemit ekzistues SCADA/EMS në QND dhe QEND

Sistemi ekzistues SCADA/EMS ka tejkaluar pajtueshmërinë kibernetike në bazë të zhvillimeve teknologjike sidomos të sistemeve operative të kompanisë Microsoft. Nga viti 2016 (MS Windows XP, MS Windows Server 2003 R2, MS SQL 2008 mbi të cilat funksionon sistemi aktual SCADA/EMS) ky sistem nuk mund të adaptohet as ndaj pjesëve të reja harduerike por as nga aspekti i sigurisë kibernetike. Po ashtu, të gjitha kërkesat e ENTSO-E (standardi IEC 61970,

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 58 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

OPDE, CGMES) si dhe mbrojtja prej sulmeve eventuale kibernetike imponojnë zëvendësimin e sistemit ekzistues SCADA/EMS në Qendrën Nationale Dispeçerike dhe në Qendrën Emergjente Nationale Dispeçerike. Ky zëvendësim duhet doemos të realizohet brenda kësaj periudhe pesë vjeçare.

11.7. Menaxhimi i ndërtesave

Në kuadër të Menaxhimit të ndërtesave prioritet do t'i jepet renovimit të ndërtesave komanduese në NS duke bërë përmirësimin e kushteve të punës, krijimit të ambienteve për punë si dhe efikasitetin e energjisë në këto objekte, por duke mos lënë edhe mirëmbajtjen vijuese të tyre.

Në kuadër të këtyre projekteve prioritet ju është dhënë eliminimit të materialeve të rrezikshme, pastaj ndërrimit të dritareve dhe dyerve me qelq të njëfishtë duke i zëvendësuar me termike, mbështjellja e fasadave me material termoizolues, largimit të tapisoneve nga sallat komanduese, furnizimin permanent me ujë të pijshëm për punëtorë dhe ujë për nevoja sanitare, si dhe gjelbërimi i NS në harmoni me standardet më të larta ndërkombëtare

Në vitin 2019 ka hy në fuqi LIGJI Nr. 06/L-014 për infrastrukturën kritike. Bazuar në të KOSTT është duke i përcaktuar prioritet në plotësimin e kushteve që përcaktohen me këtë Ligj duke filluar me Ndërtesën e Selisë qendrore me Projektin „Ndërtimi i infrastrukturës së Sigurisë së Lartë në Selinë Qendrore”, dhe duke planifikuar në vitet në vazhdim projekte të tilla në NS Kosova B, si dhe objektet tjera me rëndësi dhe të përcaktuara si pjesë të infrastrukturës kritike.

KOSTT gjithashtu ka vendos në prioritet veprime tjera për realizimin e parimeve themelore mjedisore të KOSTT-it. Lidhur me këtë ka planifikuar të realizojë kyçjet në rrjet të qytetit të ujësjellësit, kanalizimit dhe ujërave atmosferik aty ku ekziston mundësia teknike duke plotësuar obligimet në aspektin mjedisore.

KOSTT ka kontratë të posaçme për Shërbimet e Sigurimit të Objekteve dhe pronës për objektet e KOSTT-it. Ky sigurim e kontrollon qasjen e punëtorëve, personave të tretë dhe automjeteve në hyrje të objekteve, kujdeset për minimizimin e rrezikut nga humbja apo dëmtimi, vjedhja, thyerja me dhunë, apo ndonjë veprim tjetër që nuk është në përputhshmëri me rregullat e KOSTT-it.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 59 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

11.8. Marrëdhëniet efektive me palët e interesit

KOSTT mirëmban dhe punon në avancimin e mëtutjeshëm të imazhit të kompanisë, i cili tashmë është krijuar, zhvilluar dhe konsoliduar duke përdorur një strategji të komunikimit të bazuar në një kombinim efektiv të mjeteve të komunikimit. KOSTT nëpërmes Zyrës për Komunikim dhe Relacione me Publikun planifikon dhe zbaton rrjedhat e komunikimit dhe ndërmerr aktivitete të vazhdueshme në mbështetje të objektivave strategjike të kompanisë. Ne besojmë që përgjegjësia dhe transparencja ndaj aksionarit dhe palëve të tjera të interesit janë ndër parimet bazë në përmbushjen e mandatit si institucion publik derisa reputacioni është një nga asetet e rëndësishme strategjike i cili ka ndikim në ndërtimin dhe mirëmbajtjen e besimit të palëve të interesit.

Për vitin në vijim janë planifikuar një sërë aktivitete me qëllim të avancimit të komunikimit të brendshëm, vizibilitetit të kompanisë, avancimit të mëtutjeshëm të raporteve me palët e interesit në vend dhe jashtë vendit si dhe janë planifikuar format e informimit të publikut në lidhje me aktivitetet dhe funksionimin e KOSTT duke zbatuar politikë të integruar të komunikimit me qëllim të ruajtjes së cilësisë, qëndrueshmërisë dhe besueshmërisë së informatave. Viti 2021 shenon 15 vjetorin e themelimit të KOSTT si Operator i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut të energjisë elektrike të Kosovës, andaj përveç aktiviteteve të tjera të definuara me Strategjinë e Komunikimit, planifikohen aktivitete për shenimin e 15 vjetorit të kompanisë. KOSTT gjithashtu do të vazhdojë përkushtimin e mëtutjeshëm për zhvillimin e Përgjegjësisë Shoqërore të Korporatave (PShK/CSR) si dhe të definojë kornizën e orientimit që KOSTT mund të marr për të kontribuar në arritjen e agendës globale për zhvillim të qëndrueshëm Agenda 2030, për njerëzit dhe planetin.

11.9 Prokurimi Elektronik

Aplikimi i platformës së prokurimit elektronik nga të gjitha Autoritetet Kontraktuese në Kosovë, e gjithashtu edhe në KOSTT sh.a., ka filluar nga fillimi i vitit 2017, në bazë të Vendimit të Qeverisë së Republikës së Kosovës për funksionalizimin e platformës së prokurimit elektronik. Përmes kësaj platforme, KOSTT tani realizon në formë elektronike blerjen e furnizimeve, shërbimeve dhe punëve.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 60 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Qëllimi i Prokurimit Publik është që të rrit shkallën e përgjegjshmërisë, të siguroj vlerën më të mirë për paranë publike, duke respektuar rregullat që dalin nga Ligji i Prokurimit Publik në Kosovë. Përdorimi i sistemit elektronik garanton një proces transparent dhe siguron kushtet për një konkurrencë të hapur ndërmjet operatorëve ekonomik pjesëmarrës.

Edhe gjatë vitit 2021, aktivitetet e prokurimit do të zhvillohen në pajtim me parimet bazike, të cilat janë:

- Konkurrenca – në mesin e furnizuesve duhet të inkurajohet në mënyrën më efektive dhe me efektive.
- Efikasiteti dhe Efektiviteti – duhet të dëshmohet në procesin e prokurimit për të siguruar vlerën për paranë për Autoritetin Kontraktues.
- Drejtësia/Mos-diskriminimi – Të vepohet në mënyrë të drejtë gjatë tërë ciklit të prokurimit pa imponuar obligime të panevojshme ose pengesa për furnizuesit ose furnizuesi potencial. Të shmangët çdo trajtim që favorizon një furnizues të caktuar.
- Objektivitet/Integritet/Sinqeritet – Të deklarohet çdo konflikt i interesit që afekton ose që paraqet afektim të vendimit.
- Transparenca – Të sigurohen kushte dhe qasje të barabartë për të gjithë operatorët ekonomik, duke informuar ata në mënyrë të hapur dhe transparente.
- Profesionalizëm – Të punohet me standarde të larta profesionale duke respektuar legjislacionin në fuqi dhe duke aplikuar praktikat më të mira.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 61 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Lista e shkurtesave

AATC - (Average Available Transfer Capacity) - Kapaciteti i Disponueshëm Mesatar (Import/Eksport)

ALPEX- (Albanian Power Exchange)- Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike

ATC – (Available Transfer Capacity) – Kapaciteti i disponueshëm

ATR – Autotransformatori

BB – Banka Botërore

BD - Bordi i drejtorëve

BE - Bashkimi Evropian

BRE – Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë

CAO - (nga angl. Coordinated Auction Office) – Zyra për Koordinimin e Ankandëve

CAS- Sistemi i Kompjuterizuar i Kontabilitetit

CGMES - Common Grid Model Exchange Standards

DACF – Day Ahead Congestion Forecast (Parashiqimi i kongestionit një ditë para)

DfD - Mitigation Measures Investigation

EAS - Energy Awareness System

ECLO – (nga angl. European Commission Liaison Office) - Zyra Ndërlidhëse e Komisionit Evropian

EH- Electronic Highway

EIC – (nga angl. Energy Identification Code) – kodi i identifikimit për energji

EJL – Evropa Jug Lindore

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 62 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

ENTSO-E (nga angl. European Network of Transmission System Operators for Electricity) – Rrjeti Evropian i Operatorëve të Sistemit të Transmetimit për Energji Elektrike

EMS – Rrjeti Elektrik i Serbisë (Elektro Mreza Serbije)

EPS – Elektroekonomia e Serbisë (Elektroprivreda Serbije)

ERE – Enti Rregullator i Energjisë (Shqipëri)

GIS – (nga angl.Gass Insulated Switchgear)

HC - Hidrocentral

ITC – Inter TSO Compensation (Kompensimi mes Operatorëve të Sistemit të Transmetimit)

KEK- Korporata Energjetike e Kosovës

KfW – nga gjerm.Kreditanstalt für Wiederaufbau – Banka Gjermane për Rindërtim dhe Zhvillim

KQKO - Komiteti për Qeversje të Kodeve Teknike/Operacionale

IEC – International Electrotechnical Commission (Komisioni Ndfërkombëtar Elektroteknik)

LP – largpërçues

MATC - Kapaciteti i Disponueshëm Maksimal (Import/Eksport)

MSA – Marrëveshja për Stabilizim Asociim

MR – Mbrojtje Rele

NEF (Net Export Flow) – Eksporti i Kosovës

NIF - (Net Import Flow) – Importi neto për nevojat e Kosovës

NP – Ndërmarrje publike

NS - nënstacioni

OHSAS – Standardi për auditimin e shëndetit dhe sigurisë (në angl.Ocupational Helth and Safety Auditing System)

OPGW (Optical Power Grud Wire) – Kablli me fibër optik

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 63 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

OST - Operator i Sistemit të Transmetimit

PSHK – Përgjegjësi Shoqërore Korporative

PZHT – Plani Zhvillimor i Transmetimit

QND - Qendra Nacionale Dispeçerike

QEND - Qendra Emergjente Nacionale Dispeçerike
 RG-SEE - Grup regjional në ombrellën e MC –
 Market Committee – Komiteti i tregut i ENTSO-E

MBE – Marrëveshja për Blerjen e Energjisë

OPC - Outage Planning Coordination

OPDE - Operational Planning Data Environment

RSC - Regional Security Coordination (Kordinimi Rajonal për Siguri)

SAFA - Synchronous Area Operational Agreement Policy 1
 Load Frequency Control and Reserves

SCADA/EMS – nga angl. Supervisory Control and Data Acquisition/Energy Management System
 (Mbikqyrja e Kontrollit dhe Përvehtësimit të të Dhënave/Sistemi i Menaxhimit të Energjisë)

SCC - Security Critical Coordination

SEE – Sistemi Elektro Energjetik

SEE-CAO- Zyra për alokim të koordinuar të kapaciteteve interkonektive në EJM

SG-CMMI- Nëngrupi për menaxhimin e kongjestioneve dhe integrimin e tregut

SMTA - short & medium term generation adequacy

SO – Sistem Operator (Operatori i Sistemit)

SOGL- System Operation Guideline

TKE- Traktati i Komunitetit të Energjisë

TTC – Total Transfer Capacity

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2021	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 64 nga 64</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

USAID- (Unated States Agency for International Development)- Agjencioni i Shteteve të Bashkuara për Zhvillimin Ndërkombëtar

VNM - Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis

VP – Platforma e verifikimit

ZRrE – Zyra e Rregullatorit të Energjisë

ZSMZ - Zyra e Sigurisë dhe Mbrojtjes nga Zjarri